

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

౩౦౧589

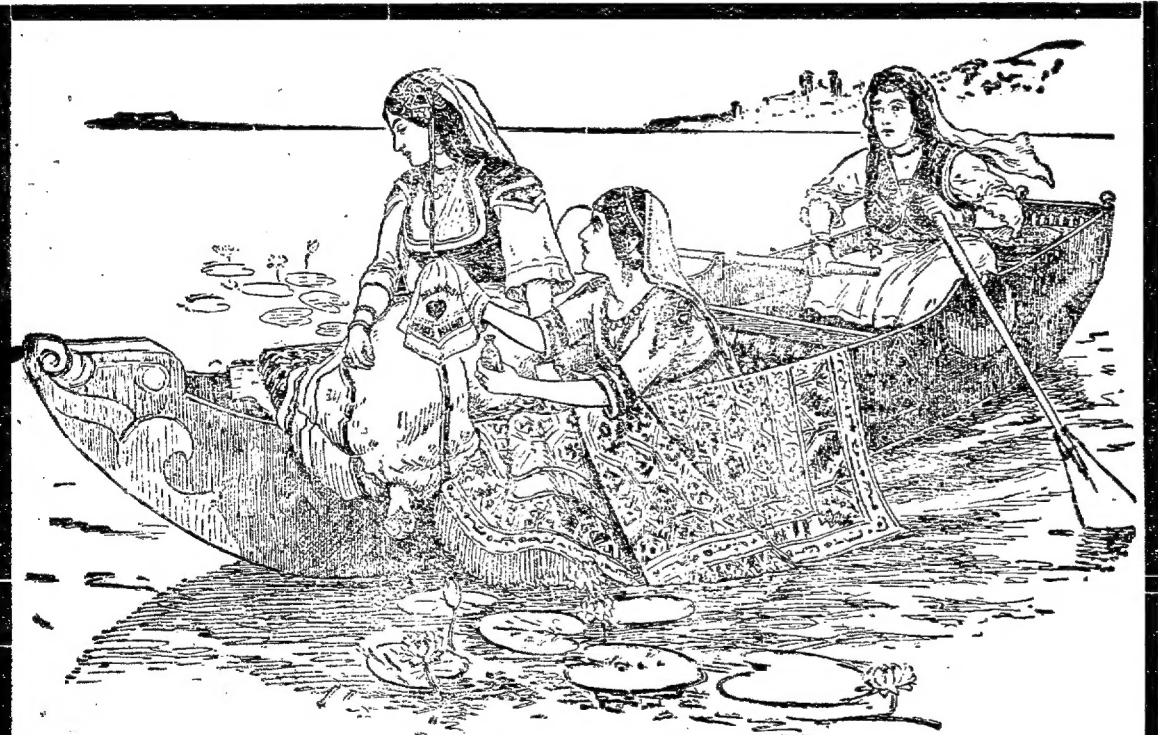
VOL. 6. } చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ జూలై నెల 21 వ తేది సోమవారము } NO. 92.
 సంపుటము. ౬ } సి ధ్ధా ర్థి నా మ స ం వ త్స ర ఆ మా థ మా స బహుళ నవమి ౯. } సంచిక ౯౨

మేలైనరకపు

వినుగమారుగల బూబ్లాక్ యింకి

ఇంగ్లాండునందు ఇక్'కార్వోరేటు చేయబడిన
 ఈస్టుయిండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండు ముగర్ ఫ్యాక్టరీన్ (లిమిటెడ్)
 కంపెనీవారి రాసాయనిక శాఖవారిచే ఉత్తరార్కాడు జిల్లాలో చేరిన
 రాణిపేటయందు తయారుచేయబడినది.

ప్యారి అండుకంపెనీ, మానేజింగు ఏజెంట్లు
 (1601) పోస్టుబాక్సు నెం 12 మద్రాసు.

వేసవి మిడిఎండ

తీవ్రముగ నుండి నగరమున వీధులలో ధూళిరేగుచు జనసమృద్ధముగ నుండి చల్లనిగాలి కాధారము లేనితరుణమున
 వాయుచలనమే లేని కాలమున కనులుమూసి కొంతకాలముండి

దిల్ కుష్

సుగంధమును చూరగొనడు. ఆ సువాసన మీకు నవనోద్యాన సంచారానందమున స్మరణకు తెచ్చి అపూర్వ
 స్వప్నములను కలిగించును. కావుననే యెల్లవారును

దిల్ కుష్

వీసాలను తమ అలంకార పేటికలం దమర్చుకొందురు.

(1299)

దిల్ కుష్

అపూర్వమును సౌఖ్యమును అమందానందకరమును సుగంధమును కలిగించును. సర్వాలంకారములకు నిది వాయక
 మణి. కలలును, సోలయోజనీయరత్నములను తెలియగోరువా రిట్లు వ్రాయవలెను.

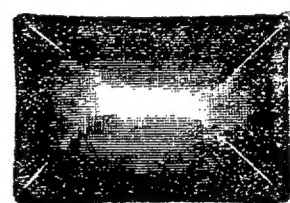
కె. ఎన్. వి. అయ్యరు అండు కంపెనీ, 13/286, అప్పాబిల్లింగు, చైనాబజార్ రోడ్, మద్రాసు.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

విన్నోదమైన గాలి తలగడలు.

పీటియందుండు కొర్రయొక్క మరచిలను తీసికొని
 కావలసినవలె గాలిని నింపుకొని మరన మూడువలె తీసి

తీసి యెడల మిక్కిలిసౌఖ్య
 కరమైన తలదిం దగును. ఆ
 క్కరలేనప్పుడు మరనతీసి
 గాలియంతయు పోయినకే
 జేబులో గాలి ఒడియంద
 గాలి యుంచుకొనవచ్చును.
 ఇది శరోబాధ గలవారికిని,

ప్రయాణికులకును తదితర ప్రజాసామాన్యమునకును మిగుల
 ప్రయోజనకరమైనది. ఒకసారిపరీక్షించి సౌఖ్యమును పొందు
 తలదిండు 1-కి అబాలు 0.8-0, తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము.
 (536) చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ,
 నెం. 6, పెంకటేశమేష్ట్రీపేట, సామాకాదపేట, మద్రాస్.

126 అద్భుత నివారిణి.

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి
 ఎలెక్ట్రిక్ టానిక్ పెరల్లు

ఇది బలహీనుల
 కును నీరగుల
 కును మందు.
 నిద్ర లేకుండు
 టు, జ్ఞానకము
 తక్కువ ను,
 మెదడు దిమ్మ
 గా నుండుట,

వనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సర్తువు, బలహీనుడు,
 ఆయాసము, కుక్కునప్తముపోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్య
 యులకు గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మెద
 లకు వారికి ప్రళ న్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అశోక
 కేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినును
 ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోతరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మూత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 ,, ,, ,, 2-0-0

నవీనము! క రి మ శ ద్ర వ్య ము ల రా జా నవీనము!!

ఆటో దిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వ
 వాసనయును కలదు. ఆశోకహార్ సారాయి మొదలగువాటి
 యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాలి చొ
 క్కాయ వైనగాని 2-కి చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన
 వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాసనను అను
 భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించుదురు. ఇతర వాసనలు దా
 వేనియందుండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధా
 న్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుడు.

కల 1/2 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0.8-0 } వి.పి. చార్జి
 ,, 1 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0.12-0 } రూ. 0.4-0
 ,, 1/2 అవున్నబుడ్డి 1-కి ,, 2.0-0 } ప్రత్యేకము.

అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం 155, బామ్మామసీదు పేట, బొంబాయి.

నోటీసు.

వేలంగి కావరములు మొదల రామన్నగారి తాలూకా మొట్టమొదట అమ్మివేయబడు స్థలముగా నున్నది. ఇందుల ఖరీదులు వివరము గానవారు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవలెను. కొత్తకావర. మంచిస్థితిలో నున్నది.
చి. రామమూర్తి వేలంగి, కరవ, కాకినాడ.

నోటీసు. (1687)

తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానము లలో 1919 సం॥రం యేప్రిల్, మే, జూన్ నెలలలో రాబడిన బంగారు వగయిరా వస్తువులు యీ దిగువ కనుబడిన వాటిని 1919 సం॥రం జూలై నెల తే 28 ది సోమవారం వరకు 12 ఘంటల మొదలుకొని తిరుపతిలో దేవస్థానం బ్రెజిరీ ఆఫీసు వద్ద ఆదినమున్ను తర్వాత యేలరా పూర్తి అయ్యే వరకు ప్రదర్శనము అడేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును.

యేలములో సవాలుచేయ కోరువారు దేవ స్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా నఫరు 1-కి (రూ 100) నూరురూపాయలు ధరావత్తు కట్టి యేలములో సవాలుచేయుటకు అర్హతను పొందవలసినది.

యేలం యీ దిగువ చేవ్రాలుచేసిన వారివల్ల మంజూరు అయిన తేది లగాయతు 30 దినముల లోపల యేలం మొత్తం చెల్లించి లాట్టును పుచ్చు కొన వలయును.

సుమారు మొత్తము తులన

Table with 2 columns: Item description and Amount. Includes items like బంగారుదఫా ఒకటికి తులములు 30 వంతున, బంగారునాణ్యములు లాటుగా రకములు, మొదల.

(Sd) శ్రీ మహాంత క్రయగదాను జీ వారు
దేవస్థానం ఆఫీసు, తిరుపతి. 14-7-19

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆలోగ్యమును కార్యకర్తలను పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటలనే ఈ గ్రంథము వున్నది. ఈ గ్రంథమున పుస్తకము ఆలోగ్యమునకు కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును. ఆ యుద్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇకాదుగా నీచుబడును. స్వాస్థ్యార్థము మే మే ధరించి పంపెదము. మంటనే వ్రాయజేయవలెను. (219)

వైద్యశాస్త్ర మునిశేంకర్ గోవిందజీ,
అలంకరిత హావభాలం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాస్

పంటివైద్యము. 1564

డాక్టరు గిబ్బా బ్రదర్స్
12 కెప్టెనులేన్, ఎస్కూ, మద్రాసు.
ఈ రణవైద్యులు ఏకారణము చేతనైన వందలకు పైగా కేసులను యుండిన సెప్టికేమియాను, బలహీనమైన వందలకు పైగా కలులచేత బలపరచుట సంతులనం ద్వారా బంగారుచేత మూయుట, వల్ల క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను పంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను మూలనవైద్యశాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయవలయునట్లు చూపు యున్నాము. సంజీవి తియవత్తును నొప్పిలేకనే తియవలెను.

చంటి బిడ్డ (1609)

ఇందు కుటుంబము, దాది, పోతపాము, బాలగోగములు, చికిత్సను వివరించబడినవి. డాక్టర్ ఆచంట - లక్ష్మీ శతిగారు బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎస్. గ్రంథకర్త. తెల. ర. 1. విజ్ఞానచంద్రికాబుక్ డిపో, మాంటూరోడ్, మద్రాస్.

సంఘ్యత్నవములు

జార్జిసార్వభౌముని ప్రతిమ

మదరాసు పోరులలో విఖ్యాతిచెందిన డి. బి. గోవిందరావు చతుర్ముఖ దాసుగారు మదరాసు నగరమునకు ఈ ప్రతిమను ఒసంగిరి. ఢిల్లీలో జరిగిన దర్బారు ఖాసకార్తమై మోరీ చిన్నామును, డి. బి. గోవిందరావు చతుర్ముఖదాసుగారు 1911 అక్టోబరులో కలసిరి. అప్పటి గవర్నరు, సర్ ఆర్థుర్ లాలీగారి నూచనవై ఈ ప్రతిమను మదరాసు నగరమునకు ప్రసాదించుటకు నిశ్చయించిరి. హిందూజాత రాజ్యాంగమంత్రి ద్వారా జార్జి సార్వభౌముని అంగీకారమును బడసెను. ఈ ప్రతిమను తయారు చేయుటకు శిల్పిని ఇచ్చుటకు సర్ ఆర్థుర్ లాలీగారు పూనుకొనిరి.

డి. బి. గోవిందరావు చతుర్ముఖదాసుగారి కోరికపై 1911 సం॥రము 12 వ తేదీన జరిగిన దర్బారు దినమున మౌనరీతాన ఎటికేనొసకుగాన, చతుర్ముఖదాసుగారు మదరాసు నగరమునకు జార్జి సార్వభౌముని ప్రతిమను నొసంగ నుద్దేశముతో యుండిరిని తెలియుచున్నది. బొంబాయి నగరమున సార్వభౌమును వేల్పు ప్రభువుగల యున్న ప్రతిమ బహిరంగపరచబడినయ్యెను, హిందూ జాతమున ఇట్టి ప్రతిమ ఎవరును బహిరంగపరచ లేదనియు తెలిసిరి. ప్రతిమ, స్థలము, మెట్టును 1914 సం॥ ఏప్రిలు 1 నెలపైబరు నెలలలోగా మదరాసు చేరవది. శిల్పికారుడు, క్రాసులాడు మెట్టు లోలో గారు కంప్రాప్త మగుటకు ప్రకారము సంపన్నుడై కిప్పుముగజీ మదరాసు చేరెడిది. ఈ ప్రతిమ ఆలస్యముగా నచ్చుటచే, 1918 సం॥ నవంబరు నెలలో రాజగోపాలాచారి వార్షికోత్సవపు మదరాసు నగరమున కేగినప్పుడు, ఈ ప్రతిమ బహిరంగపరచుటకు ఏలలేక పోయెను.

వచ్చుచున్న కళాకాలకు పశ్చిమమున చీనాబావ్యు శోధులలో 1912 సం॥ జనవరి నెలలో కార్యకేళి ప్రభువు ఏర్పరచిన స్థలమున ప్రతిమస్థాపించబడినది. స్థలము ఉచితముగా నీయబడినది. కట్టకు పనుల కాఖవాడు ఈ ప్రతిమను స్థాపించిరి. అందులకైన ఖర్చును చతుర్ముఖదాసుగారు చెల్లుకొనిరి.

సార్వభౌముడు పట్టాభిషేక సమయమున నున్న దుస్తులలో యున్న ప్రతిమఖరీదును, స్థాపించుటకైన ఖర్చులను కలుపుకొని రు 82017-10-10 వైసలు అయినవి. ఈ మొత్తమున ఒడఖర్చులు, ఇన్ సూరెన్సు ఖర్చులు కలుపబడలేదు.

డి. బి. చతుర్ముఖదాసుగారు గుజరాతి వర్తకులలో ప్రముఖులు. మదరాసు నగరము అన్ని ధర్మసంస్థాపనలకు వర్గ వివక్షతలేకయే చాల ధర్మములు జేసిరి.

రూపాయలు 25000 (స్థలము) పొందెనోయి, ఎన్. పి. సి. ఏ. రు 6000 వైదానికి చంపా రు 10,000 మహమ్మదీయుల అంజుమాను, మదరాసు రు 1500 కన్నాటక మహమ్మదీయుల కుటుంబములలోని బీద వితంతువులకు రు 10,000 లారీహోయి, మదరాసు అంజుమాను. రు 9000 ఎవర్సెర్వ VII మెమోరియలు, రాష్ట్రీయము. రు 1000 డిటో అఖిలభారత వర్సము. రు 12,010 రాయచూరులో నున్న సరమును ఆభివృద్ధి చేసినందులకు. రు 80,000 మహమ్మదీయ సక్రమనకు.

1918 14 వత్సరములందు మదరాసు షేర్స్ గా యుండి ప్రజల గౌరవమున పాత్రులైరి.

దారిఖర్చులు, ఇన్ సూరెన్సుగాక ప్రతిమకు రూ 82017-10-10 వైసలు ఖర్చుఅయ్యెను.

గవర్నరుగారి ఆగమనము.

మిలిటరీ క్లక్రిటరీ, మేజరు కె. సి. గార్బి, కెప్టెను హెచ్. ఎల్. పానబరీ ఎ. డి. సి. గారితోను మొన్నటి యుడయమున ఉదకమండలమునుండి మదరాసు నగరమునకు విచ్చేసిరి. వీరి ఆగమన గౌరవాధ్యక్షులు ఫిరంగులు ప్రేల్పబడినవి. సంఘ్యత్నమున మొదట గవర్నరుగారు పాల్గొనినది ఏమనగా, వచ్చుచున్నావారితో ఎదురుగానున్న జార్జి సార్వభౌముని ప్రతిమను బహిరంగపరచుట, మదరాసు నగరమున గొప్ప పలుకుబడిగల గొప్ప ధనవంతుడును బ్యాంకరును నగు డి. బి. గోవిందరావు చతుర్ముఖదాసుగారు బహుమానముగా నగరమున కీ ప్రతిమ నొసంగిరి.

జార్జిసార్వభౌముని ప్రతిమ బహిరంగపరచుట

మొన్నటి ఉదయము 8 గంటలకు వచ్చుచున్న కళాకాల కనుదగనున్న జార్జి సార్వభౌముని ప్రతిమ మదరాసు గవర్నరు కెల్లింగుడకు ప్రభువుచే బహిరంగ పరచబడినది. బహుళసంఖ్యాకుల శీకార్యమునకు విచ్చేసిరి. ఈ కార్యమునకు మందెట్లు యున్న గునవి వేయబడినది. తోరణములచేతను వర్తాకములచేతను పందలి అలంకరించబడినది. ఈదిగువ ప్రముఖులు సభకు విచ్చేసిరి. డి. బి. చతుర్ముఖదాసు. మా. రా. బి. ఎన్. కర్మ, మా. ఎన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, లాడు గోవిందరావు, సాదుల్లాబాషాసాహేబు, సి. దొరస్వామిఅయ్యంగారు, కే. పాండరీ, డాక్టరు యు. రామారావు, చిట్టిబాబునాయుడు, పొత్తూరి అయ్యన్నశ్రేష్ఠి, సల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠి, సామి వెంకటాచలయ్యశ్రేష్ఠి, వి. సి. శేషాచారి, భానుబహదూరు బాబుల్లాసాహేబు, ఎఫ్. ఆర్. టేజి డి. బి. పరాంకుమునాయుడు, టి. కె. ఆచార్య, ఎస్. డి. జేదరాసు న్యా. టి. వి. శేషగిరిఅయ్యరు, టి. ఆర్. రామచంద్రఅయ్యరు, టి. ఇ. మోయరు, ఏ. ఆర్. ఎల్. టాటెనుహోము, కే. సి. ఆదాము గార్లు విచ్చేసిరి. గవర్నరుగారు నెంట్లుపైనున వర్గ రైలుదిగి, సరిగా 8 గంటలకు విచ్చేసిరి. ద్వారమువద్ద డి. బి. గోవిందరావు చతుర్ముఖదాసుగారును, విజయ్య ఆఫీసరును, పోలీసు కమిషనరును స్వాగతమిచ్చి సభావేదికకు గొనితేబడిరి.

డి. బి. గోవిందరావు చతుర్ముఖదాసుగారు

జార్జి సార్వభౌముని ప్రతిమను బహిరంగపరచ వలసిన దని గవర్నరుగారిని కోరుచు ఇట్లు నడిచిరి.

మహాప్రభూ! 1911 సంవత్సరమున జార్జి సార్వభౌముని పట్టాభిషేక సమయమున, జార్జి సార్వభౌమునియందును, బ్రిటిషు సింహాసనమునందును నాకుగల రాజభక్తిని తెల్పుటకుగాన, మదరాసునగరమునకు జార్జి సార్వభౌముని ప్రతిమను నొసంగు నుద్దేశమున మదరాసుగవర్నరు, సర్. ఆర్థుర్ లాలీగారితో తెల్పితిని. సర్ ఆర్థుర్ లాలీగారియొక్క శిఫార్సు మీద, జార్జి సార్వభౌముడు, నాయొక్క శిల్పికి దర్శనమిచ్చిరి.

1914 సం॥ రము జూను నెలయందు ప్రతిమయును, స్తంభమును పూర్తిఅయినవి. యుద్వము ప్రారంభమగుటకు పూర్వమే 1914 సం॥ రము జూలై మాసాంశరమునకు ఇచట చేరెను. కార్యకేళిప్రభువు, ఈ ప్రతిమయుంచుట తగినస్థల జని ఏర్పాటుచేసిన స్థలమున ఈ ప్రతిమను స్థాపించితిమి. అప్పటినుండియు, యుద్వము పూర్తియై, లోకమునంతను నుఖపరచు సంధి దినమున ఈ ప్రతిమ బహిరంగపరచుటకు వేదియొందిని. వైవాను గగ్గినాముల్ల యుద్వము ముగిసినది. సంధియైనది. ఈ ఘనకార్యమునకు సామ్రాజ్యమంతయును ఆనందపాగరమున ముగిసి యున్నది. సార్వభౌముని ప్రతిమ బహిరంగపరచుట కిది తగిన కుయము. ప్రజల విషయమున సార్వభౌముడు తీసికొనుచుండిరి శిల్ప జ్ఞానముండుటగాన ఈ ప్రతిమ ప్రజలయెదుట ఉండుట చాల ఎక్కువ అయిన విషయము. మీరు దయగల హృదయముతో ఈ ప్రతిమను బహిరంగ పరచుట కంగీకరించినందులకు నేను వందనములర్పించుచు, ఈ కార్యమును నెఱవేర్చు కోరుచున్నాను.

కరతాళములు చెలరేగ గవర్నరుగారు ప్రతిమను బహిరంగపరచిరి.

గవర్నరుగారు

సోదరసోదరీమణులారా! ఈ నగరమున విఖ్యాతి చెందినపొరునిచే ఈ ప్రతిమ స్థాపించబడినది, బహిరంగపరచుటకు కొంత ఆలస్యము అయ్యెనని తెలియుచున్నది. ఇత్వకు సంధి అయినది. మిత్రమండలి జర్మనీమీద సంపూర్ణ జయము పొందెను. సామ్రాజ్యమంతయును మహానందముతో సంధియు తృప్తము నీదినమున చేయుచుండిరి. ఆదినమున జార్జి సార్వభౌముని ప్రతిమను బహిరంగపరచుట చాల యుక్తమైన దినమని నేను తలచుచున్నాను.

నేటిదినమున మనయొక్క దృష్టి మన సార్వభౌమునిపై నిలచును. ఈయత్నకరమయమున వివిధవత్సరములలోను యుద్వములన చాల కష్టమును పొందెను. సామ్రాజ్యములోని తన ప్రజలను ధర్మ సేవాధముల బెల్లెను. తన సామ్రాజ్యమున నివసించు ప్రతివానిచేతను మహాత్మరగు రాజభక్తి పొందెను. ఇత్వమి యుద్వము ముగిసినది. రాజీనామా కాగానే, ఈ జాతమున నెమ్మదిగ అభివృద్ధి జరగుటకు తగిన యధికారము

ప్రారంభ మగును. మనలో చాలమందికి ఎంతకష్టమున వచ్చి నను, మనము మా కష్టముగా సంక్షిప్త చందరినన విషయము ఒకటికేదను. సామ్రాజ్యములలోని వివిధభాగములలో ఎట్టి భేదా భిప్రాయములును, ఆసక్తిప్రయును స్థానికవిషయములలో నున్నను, గొప్ప ఆచారము వచ్చినప్పుడును, ఏమియును సం దిగిపెట్టి ఏర్పడినప్పుడును, సామ్రాజ్యముయొక్క చార్త్రసార్వ భౌమునియొక్క గౌరవమును కాపాడుటకు, సామ్రాజ్యము నందలి వివిధభాగముల వారును సహాయ మొనర్చి సామ్రా జ్యమును సురక్షించిరి.

ఈ దేశమున ఉన్న సమయమున నేను సామ్రాజ్యమునకు నేరణయగిరిగియుంటుంటే నేను గర్వముతోనుంటిని. యుద్ధము యొక్క సందర్భమునకును భారతవర్షములోని మహారాజుల యొక్కయు ప్రజలయొక్కయు గాఢమును రాజభక్తిని సం పూర్ణముగ గ్రహించగలిగితిని. ఈ దేశముయొక్క ఆధిపతి కొలను సార్వభౌముడు తనకొనుచుండిన క్రైస్తవ మియ చక్కగ ఆచూకించెద రని నాకు తెలియను.

కావున నేటిదినమున సార్వభౌముని ప్రతిమను బహిరంగపరచుటకు ఆత్మకృత్యమును చేసెనుమన్నది.

ఈ సంగతినకు చతుర్ముఖముగాను జేసిన దానమునకు నేను వందనము లప్పించుచు, సామ్రాజ్య చారిత్రియ సందర్శి ని తియందున్న శ్మశ్రుమనందరమున సార్వభౌమునిచేసినకీ సహాయము, ఈ ప్రతిమను మోచినప్పుడు జ్ఞాపకచతుర్ముఖ నేను తెలుచుచున్నాను. సామ్రాజ్యచరితము గానము చేయుచున్న "సార్వభౌముని భగవంతుడు రక్షించుగాక" యను గీతమును మనము వాచిదము.

డి. బి. చతుర్ముఖముగాను గవర్నరుగారిని ప్రస్తుత మాలాకృతుల జేరిరి. కాకితము గీతముతో కార్యక్రమము ముగిసెను.

గవర్నరుగారి దర్బారు.

ఎస్. వి. పి. పి. మైదానములో గవర్నరుగారి దర్బారు పీఠిల్లుపొయ్యగాని దక్షిణ ఇండియా అత్యంత అసాని యేమను మైదానములో మొట్టటి సాయంకాలము 5-30 గంటలకు సంధి ఉత్సవ సందర్శమున కల్లిగుడను ప్రభువు గారు దర్బారు గావించిరి. మిలిటరీ సెక్రెటరీ, మేజరు కె. డి. గార్లి కెప్టెన్ పార్సీ పి. డి. సి. గార్లితోను ప్రభుత్వ భవనమునండి దర్బారు మైదానమునకు గవర్నరుగారు విచ్చేసిరి. సైన్యాధ్యక్షుడు గల గార్లి ఆఫ్ ఆనరుతోను, బాండు, కలరగల యద్దరు సలు అల్లర్చుతోను, మదరాసు గాడ్గు ఆధికారముతోను గవర్నరుగారు విచ్చేసిరి.

1-వ తరగతి మదరాసుగార్డుస్ కమాండంటు కెనయొ క్కల్యాణము కలరును ఆసమయమునకు అందిచ్చెను. దర్బారు సమయమునకు ఈ దిగురు వైద్యములు గవర్నరుగారికి ఆంగరక్ష కవైద్యములుగా ఏర్పాటుయినవి:— రెండు ఫిగంగులు ఆర్. యెస్. యె. ఐ. స్కాండ్రస్, రాంభూరు లాస్సర్స్ గవర్నరుగారి ఆంగరక్ష వైద్యము. ఈ ఆంగరక్ష వైద్యములు గల ర్నరుగారిని ప్రభుత్వభవనమునండి దర్బారునకును, దర్బారు నుండి ప్రభుత్వ గృహమునకు ను తిరుగు కొనివెళ్లిన వి. గవర్నరుగారు రా జకీ యు యులతో దర్బారునకు విచ్చేసి, వాగచటకువచ్చిన తోడనే మదరాసు కలెక్టరు యెల్. లాటెన్ సహాయముగా స్వాగత మొసంగిరి. గవర్నరు గారు వైద్యములు కరిగించగానే వీరి గౌరవార్థమై ఫిరంగులు కాల్పబడినవి. దర్బారు కార్యక్రమము ప్రారంభమైనది. దర్బారు మైదానములో ప్రధాన పౌరులకు గొప్ప పందిలి వేయ బడినది నీవిలు మిలిటరీ ఉద్యమమును ప్రోత్సహింపజేయును, రెవిన్యూభార్య మొదలయిన, (వెసిడెన్స్ మేజిస్ట్రేటులును కాన్స్టేబులు మొదలయిన, సగరములలోని గొప్పవారును దర్బారునకు విచ్చేసిరి. వి శేష ముం ది శ్రీలు రాజీను. వచ్చినవారిలో సహజర ఆత్మయ సతి లాభము యెవటి ప్రముఖులైనారు. 50 కేంకర్ వాడుకగారు రాగానే సభ్యులు ఆసందమున దెలిసిరి. పందిలిలోకి వచ్చుటకు టికెట్లు ఏర్పాటుచేయబడినవి. మైదానమునకు వచ్చెను మున నన్ను కాంపౌడు గోడకు చేర్చి గ్యాలరీ వేయబడెను. అచట పోతులన్న విద్యార్థులన్న ఉపాధ్యాయులన్న కూర్చుండిరి. గవర్నరుగారు వైద్యములను పరీక్షించి సభకు ప్రత్యేకముగా ఏర్పరచబడిన వేదిక వెక్కిరిల్లు కుర్చీలూ కూర్చుండిరి.

సర్ విలియము బయర్స్ నెలు, మేరీపుగారు ముందుకువచ్చి గవర్నరుగారు కూర్చుని యుండినవేదిక వెక్కిరిల్లుతో చేసిన సంధిమరతులను ఆంగ్లభాషలో చదివిరి.

మా|| ఆర్కాటు సవామగారు సంధి మరతులను ఉరుమాభాషలో చదివిరి.

మా|| న్యా. సదాశివఅయ్యగారు సంధిమరతులను ఆఱు భాషలో చదివిరి.

మా|| పితాపురమురాజుగారు ఈ దిగురు ఉదహరింపబడిన సంధిమరతులను ఆంధ్రభాషలో చదివిరి.

జర్మని దేశస్థులతో సంధి అగుట.

పోయిన సంశ్కరము కడవటి నెలలలో జర్మనులు మన ఇంగ్లీషు వారితోను మనవారి సహాయులతోను పోల్లాడ లేమని తెలుసుకొని, తమకు మనవారితో సంధి చేసుకొనలే నని ఉన్నదనిన, సంధి మరతులు ఏర్పరచబడినందున యుద్ధ మును ఆపివేయవలసినదని మనవారిని బలహీనులొనరచి మనకందరికిని జ్ఞాపకమున్నది కదా. అప్పుడు జర్మనులు మన పూర్వముగా సంధి చేసుకొనలేనావ్వారని మన పక్షము వారు నమ్మలేకపోయినారు; వారిని అప్పుడు విడిచిపెట్టి వేస్తేవారు తిరిగి బలవంతులయిపోయేదేమో అని మనవారు భయపడినారు. గనుక జర్మనులు సుల్లి యుద్ధమును ఆరంభించలేనంతగా కఠిన మయిన మరతులను ఏర్పరిచి వాటికి వారు ఒప్పుకొంటేనేగాని యుద్ధమును ఆపివేయును మనవారు అం వారు. ఆ మరతులు ఏమంటే:—జర్మనులు తమ యుద్ధపాఠ లలో చాలా ఓడలనున్న, తమ ఫిరంగులతోను తమ గాలి ఓడలతోను అనేకమయినవాటినిన, ఇంకా తమకు యుద్ధము చేయడానికి కావలసినయిండిన ఇతరయునువాటినిన, మన వారి కరము చేసివేయవలసినదనిన; వారు తమ సేలల లాము ఆక్రమించుకొనియండిన దేశములలోనుండి విశేష శ్రమకొనిపోలిన దనిన; మనవారి వైద్యములను వారి దేశ మునానన్న రైక్ అనే సదివరకును పోనిచ్చి ఆ ప్రదేశమును ఆక్రమించుకొని నియంత్రించినదనిన; జర్మని దేశస్థులు అన్న ములేక చచ్చిపోవకుండా ఉండడానికయి వారికి కావలసిన యిండిన ఆహారపదార్థములు కప్పు, ఇతరయును వస్తువులను మర వేటినిగాని వారి దేశములోకి పోనియ్యవలసి; ఇట్టి మరతులు చేయబడినవి. ఈ మరతులు చాలా కఠినమయినవే గాని జర్మనులు వాటికి ఒప్పుకోక నిధిలేక పోయినది. వారు వాటి ప్రకారము సరిగా జరిగించేట్లు మనవారు చేసేయు న్నారు. అప్పటికిండిన మనవారు చేసిన ఏర్పాటులను జర్మనులు ఎంతమాత్రమును ఎదిరించలేకపోయిన వారయిరి.

ఇకను జర్మనులపల్ల వీరిన్ని భయము లేకుండు లాగున చేసిన ఈవారే, మనకుమునుకు వారితో కాక్రెట్ సంధి చేసుకొనడానికి కావలసిన మరతులను గూర్చి అలాచింప మొదలు పెట్టివారు. అనేకములలోపున ఇతర దేశస్థుల నేక యిండి కూడా ఈ యుద్ధములో చేరి యుండినందుచేత, ఆ మరతులను ఏర్పరచడము సులభమయియిందేలేక. జర్మనులు అనేక దేశములను పొడుచేసివేసి యిండినారు; వారి కిన్ని ఆస్తియువారికిన్ని తులనలన్న ఇతరమరతు లొంగి యుండవలసిన దేశస్థుల నేకులు ఇప్పుడు కియ్యని స్వతంత్రులముగా చేయుమని మనవారిని అడిగినారు. అట్టివారందరికిన్ని న్యాములు చేయగలందులకయి, సహకరమువారు అనేక విచారణలు చేసి చాలాకాలము ఆలోచించి, చిట్టచివరకు కొన్ని సంధి మరతులను ఏర్పరచ డానికి నిశ్చయించుకొ న్నారు. మనవారు వాటిని జర్మనులు పంపిన రామతారు లకు తెలిపి, వారు న టిగూర్చి ఏమయినా ఆక్షేపణలు చేతు రేమో తెలియజేయుమనినారు. వారు చేసిన ఆక్షేపణలను విని మనవారు ఆమరతులలో కొద్దిగా మార్పుచేసి ఇప్పుడు వాటికి జర్మనులు ఒప్పుకోవలసినదనినారు. అట్లా మార్పులు చేయబడిన మరతులను కూడా జర్మనులు మొత్తం అను ఏచ్చి వారు. కాని మనపక్షమువారు ఇకను వాటిలో ఏవిధమయిం మార్పులను చేయవలసి, వారిని ఎదిరించడానికి తమకు కిత్తి లేదనిన జర్మనులు గ్రహించి ఆ మరతుల కన్నీటికిన్ని ఒప్పు కొని, సంధిప్రతిమూద చేవ్రాలు పెట్టివారు.

ఇటువంటి సంధి మరతులను ఏర్పరచడములో మన పక్షమువారికి ఉండిన ఉద్దేశ మేమంటే:—జర్మనులు ఇక మిగిలు ఎన్నటికిన్ని ఇతర దేశస్థులకు భయంకరములు ఉండ కుండా చేయడము; వారి దేశముల పయికి దండెత్తి పోతే కుండా ఉండేట్లు చేయడము; ఇతర దేశస్థులకు వారు కలు గజేసిన నష్టమును వారిదేశమునంతటట్లుకు వారిచేత భర్తీ

చేయించడము; వారిలో ఎకరెకర ఈ యుద్ధములో ప్రారంభ పడుటలన్న ఆక్రమణలను చేసియుండినవారో వారిని క్షమించడము; జర్మనులు బలవంతాన తమకు లాభముకొని యుండిన ఇతర దేశస్థుల నందరిని స్వతంత్రులముగా చేసి అట్టివారందరున్న తమకు తమ ఇష్టము కల్పించుటల ఏమి కొనెట్లు చేయడము; అట్టివారు తమకు ఇష్టము కల్పించ వారిలో ఏకమయి యుండగలిగెట్లు చేయడము.

జర్మనులతో ఇప్పుడు మనపక్షమువారు చేసిన సంధి లోనన్న యభ్యుచయిన మరతులేమంటే:—

యుద్ధ ధక్కులు విషయము లోకములో నాగ రిటు లందరు చేసికొని యుండిన ఏర్పాటులను మిరి తప్పులు చేసినవారిని క్షమించ డము.—యుద్ధధక్కులను గూర్చి నాగరికులందరును చేసి కొనియుండిన విధులను మిరించుకున్న; జర్మనులు ఇతర దేశస్థులతో చేసుకొనిన సంధులకు మిరించుకున్న కై సరు (ఆనగా, జర్మని చక్రవర్తి) న్యామసభలో విచారింపబడు తారు. యుద్ధధక్కులను మిరి ప్రారంభ పడుటలన్న ఆక్రమ ణలను చేసియుండిన జర్మనులందరును దండుఉద్యో గస్థులచేత విచారింపబడడానికి మనపక్షమువారి దేతులలోనికి ఇచ్చివేయబడుతారు.

జర్మనులు బలాత్కరముగా లాభముకొని యుండిన దేశముల నిన్నిటినిన విడుదలచేయడము.— (1) జర్మనులు పూర్వదేశములలోనుండి వాదాపు 50 ఏడ్లక్రిందకు తమ కొన్ని ఆల్సేస్ లోరెన్ అనే భాగమును తిరిగి ఇచ్చివేయల సీయున్నది. ఆల్సేస్ లోరెన్ అనే భాగము మన చెన్నరాజ్య ములో ఒక జిల్లా అంత పెద్దదయియున్నది. దానిలో 20 లక్ష ల జనులున్నార; దానిలో భాగ్యవంతులయిన వట్టములు అనే కములున్నవి. (2) ఇదికాక, జర్మనులు డెన్మార్కుదేశములో నుండి షేన్బర్గ అనే భాగమును పట్టుకొని 50 ఏడ్లకంటె ఎక్కువకాలము స్వాధీనము చేసుకొనియున్నది. ఆభాగము లో ఉత్తరభాగమయిందేనా రసము చేయలేకయున్నారు. వారు ఇకమిగిల డెన్మార్కుదేశములో చేరుకొనుటలో లేక, జర్మనిదేశములోనే చేరి ఉంటాయంటానా చెప్పవలసి ఉంటుంది; వారి ఇష్టప్రకారము జరుగుతుంది (3) ఇంకా నుక్కు, జర్మనులు 100 ఏడ్లకంటె ముందుగానే పోలండు దేశములో నుండి తమకొనియున్న భూభాగను ఆదేశస్థులకు తిరిగి ఇచ్చివేయవలసి ఉంటుంది. ఈభాగము మన చెన్నరా జ్యములో రెండు మూడు జిల్లాలంత పెద్దదయియున్నది. (4) డాన్ జిగ్ అనే జర్మనుల రేవుపట్టణము స్వతంత్రపట్టణము గా చేయబడుతుంది. అప్పుడు పోలండు దేశస్థులకూడా వారి ని ఉపయోగించుకొన గలుగుతారు. (5) జిక్సానావాక్కులు అనేవారు ఇదివరకు ఆస్ట్రియావారి అధికారముకింద ఉండే వారు. యుద్ధము జరుగుతూ ఉండివున్న వారి ఆస్ట్రియా వారిమీద ఎరుకుతోగి మనవారిపక్షము చేరి పోల్లాడినారు. గనుక వారు ఇకమిగిలు స్వతంత్ర దేశస్థులయి యున్నట్లు జర్మనులు ఒప్పుకొనవలసి ఉంటుంది. (6) జర్మనులు తమకు ఆస్ట్రియా భండములకు లోకములో నన్న ఇతరభాగములలో ను ఉండిన సలస దేశముల నన్నిటినికూడా మనవారికి ఇచ్చి వేయవలసి ఉంటుంది. (7) వాదాపుగా రెండేడ్ల క్రిందకు జర్మనులు రష్యావారిని ఓడించి, వారితో సంధి చేసుకొని, వారిదేశములలోనున్న చాలాభాగములను అధికారమును పొం చినారు. ఆసంధి ఇప్పుడు రద్దుఅయి యున్నది.

జర్మనులు కలుగజేసిన నష్టమును భర్తీ చేయడము:— జర్మనులు ప్రాప్తదేశములను దండెత్తియినపుడు ప్రాంత విచారి బాగుగకులన్నటిని పొనుచేసి వేసివెయ్యవలసి, తమ దేశములో ఉండే సార్లలోను అనేకభాగములలో ఉన్న మిక్కిలి భాగ్యవంతులయిన బాగుగకులకు ప్రాంతవిచారి పరము వేయ వలసినదనినది. ఇదిగాక సాధారణ జనులకు జర్మనులు కలుగ జేసియున్న నష్టమును భర్తీ చేయవలసి యున్నది. ఇంకానున్న మనపక్షమువారి సేలకున్న ఓడలకును కలిగిన నష్టమును కూడా జర్మనులు భర్తీ చేయవలసి యున్నది. అటువంటి నష్టము ఎంతయన్నదో, దానికి జర్మనులు మొత్తమైన ఆంధ్రా మహారా ఇయ్యలసి ఉంటుంకా తిర్పావించడానికి ఒకసభ స్థాపింప బడియున్నది. ప్రస్తుతమున్నట్లు జర్మనులు రెండేడ్లలోగా 1,200 కోట్లరూపాయలను మనవారికి ఇచ్చివేయవలసి యున్నది. అటువలెనావో వారు ఇంకా 4,800 కోట్లరూపాయలకూ డా చెల్లించవలసియుండవచ్చును. మన ఇండియాదేశ మంతటి నుండి మన దొరతనమువారికి సున్నరానికి సుమారు 150 కో ట్ల రూపాయలు మాత్రమే రుసుము అగుచున్నది. ఇంతమా త్రమే కాక జర్మనులు ఈ యుద్ధములో ముంచివేసిన 500

సాగునీటిని, బయటగా క్రొత్తవాటిని ఇవ్వగలసియున్నది అందులకు వారు తమ తమ కిక్కురున్న పెద్దనర్తకశాసన సన్నిధిని, చిన్నవాటిలో సగమునున్న, తమకున్న చేపల పడవలలో సాగగోతునున్న ఇద్దరేయలని యున్నది. ఇన్నింటిని ఇద్దరేయలని ఇవ్వగలసియున్నది. జర్మనులు తమ అంతర్జాతీయ మూలమున ముంచివేసిన ఓడల సంఖ్యకు సరి కావు. అందులకు జర్మనులు ఏడాదికి 50 పెద్దశాసన చొప్పున అయిదేండ్లవరకున్న క్రొత్త ఓడలను కట్టి మనపక్షమువారికి ఇవ్వగలసియున్నది.

జర్మనుల సేనాబలమును తగ్గించుట:— జర్మనులు యుద్ధము జరుగుచుండినప్పుడు ఒక కొటికంటే ఎక్కువమంది సినియలను తయారు చేసికొనియుండినట్లు, ఇకమిదింటి లక్షమందికంటే ఎక్కువ సినియలను పెట్టుకొనియుండరాదు. యుద్ధమునకు పూర్వము మనజేయుటలో 1½ లక్షమంది సినియలు మాత్రమే మన దొరకనయివారికి ఉండేవారు. జర్మనులు ఇకమిదింటి లక్షమంది వివరపాఠము లయినను గాని పరజేతులనుండి తెప్పించుకొనరాదు; వివరపాఠములనుగాని ఇవ్వక తగదులతో భద్రముచేసిన మోటారుల ద్వారాగా వారు తమజేతులలో సిద్ధముచేసుకొనరాదు. వారు ఏ విధమయిన యుద్ధసామగ్రిలను ఇతరజేతులలోనుండి కొనకొని తమ జేతులలోనికి తీసుకొనివచ్చరాదు. వారు తమ సినియలను యుద్ధవిధ్యలను గూర్చిన కేటుకలను నేర్పరాదు. వారు ఇదివరకు చేయచుండినట్లుగా తమ జేతులనుండి యుద్ధములకు తగినదనికొని యుంచుకొనరాదు. వారు రైన్ నదికి 80 మయిళ్ళ దూరములోగా కొటలను కట్టుకొనరాదు; అంత మేరకులోపుగా వారు తమ సినియలను గారివనగా ఉంచుకొనరాదు. జర్మనుల యుద్ధశాసనమునో, వారు 6 పెద్ద యుద్ధ శాసనము, 6 మేళపు యుద్ధ శాసనము, 24 ధ్వంస శాసనము, టూప్రీడ్లో లనే శాసనము మాత్రమే ఉంచుకొనవలెను. యుద్ధమునకు ముందుకూడా మన ఇంగ్లీషువారికి 29 పెద్ద యుద్ధ శాసనము 100 కంటే ఎక్కువ మేళపు యుద్ధ శాసనము 250 ధ్వంస శాసనము ఉండినవి. ఇప్పుడు వారికి ఇంకా ఎక్కువగాకూడా ఉన్నవి. జర్మనులు ఇకమిదింటి అంతర్జాతీయ మోటారులను పెట్టుకొనియుండరాదు; ఇకమిదింటి అటువంటి వాటిని ఎంత మాత్రమున్ను కట్టుకొనకూడదు. వారు యుద్ధములలో ఉపయోగించదగిన ఇకమిదింటి గాలి ఓడలను కట్టుకొనరాదు, ఉంచుకొనరాదు. వారు మోటోగోలను అనే లంకలో కట్టుకొనియుండిన కొటలు వారి కేతులనున్న వారి యుద్ధ శాసనములను మిక్కిలి కాపురలయ్యు యుండినందువల్ల, ఆ కొటలన్నిన్ని ఇప్పుడు పడగొట్టి చేయబడుకవి.

భాయిదాని:— జర్మనులు కయిన చెప్పిన వరకులన్నిటి ప్రకారము తప్పకుండా జరిగించేయవలయు, మనపక్షము వారి నేను జర్మనుల జేతులలో రైన్ నదికి పడమటనున్న జేతునంతకు 15 ఏండ్లవరకును ఆక్రమించుకొనియుండును. ఆ సామిద ఉన్న మరెవరూకూడా మనవారి సాధ్యమయినా నే ఉండును. ఈ భాగములో మనవారు ఉండే నేనలకు అయ్యే కర్మ లన్నిన్ని జర్మనులే పెట్టుకొనగలసియున్నది. జర్మనులు సంధి వరకుల ప్రకారము సరిగా నడుచుకొంటే మనవారి నేను 15 ఏండ్లు కాకముందే వారి జేతులలోనుండి తీయివచ్చి చేయను. మనపక్షమువారికి ఇవ్వము ఉంటే వారిని జర్మనులు తమ జేతులలో భారాళముగా వర్తకము చేసుకొన నియ్యగలసివదినుకూడా ఏర్పాటులు చేయబడియున్నవి.

సమస్త జేతుల సభ:— లోకములోనున్న ముఖ్యజేతులందరి సభ ఒకటికొకటిచేయబడుతుంది. లోకములో ఎక్కడను యుద్ధములు లేక నెమ్మది ఉండదనియు, అసభకారు పనిచేస్తారు. తమ జేతులమీదికి క్రొత్తపు తెగును వచ్చి పడకుండా ఉండెట్లు వారు ఒక కొటికి సహాయముచేసుకొనవలసికి ఒప్పందము చేసుకొంటారు. ఏయే జేతులకయినా తకరార్లు వచ్చినపుడు వాటిని స్వాధీనముగా భయముచేయదనియు వారు ఒక స్వాధీనసభను ఏర్పరచుకొంటారు. వారిలో ఒక్కొక్కరు ఎంతెంత నైపుణము ఎన్నెన్ని యుద్ధ శాసనము ఉంచుకొనవచ్చునో వారు ఆలోచించుకొంటారు. పూర్వము ప్రతిజేతులవారును ఇతర జేతులకంటే ఎక్కువ బలవంతులయి యుండగోరు తమ నైపుణములకరకును యుద్ధ శాసనలొరకును చాలా సామ్యము కర్మ పెట్టుకొనుచుండేవారు. గనుక వారు ఇప్పుడు పయిన చెప్పిన చొప్పున చేసినట్లుయితే వారు అంత సామ్యము పొందుచేసికొనవలసివుండదు. ఇట్టి సభలో జర్మనులు చేయటకు మొదట ఏమిండదు. వారు సంధి వరకుల ప్రకారము భయభక్తులతో వ్యవహారమును జరిపినట్లుయితే దరిమిలాను ఆ సభలోనికి చేర్చుకొనబడుదురు.

జర్మనులు ఈ వందవరకుల ప్రకారము నడుచుకొనే టట్లు చేయదానికయి మనపక్షమువారు తగిన భాయిదానిలన్నిటిని చేసియున్నారనిన్ని, జర్మనులు ఇకమిదింటి ఎన్నడును యుద్ధానికి కాలు క్రవ్యచందకుండా ఉండేలాగున చేయబడి వారనిన్ని పయిన చెప్పిన దానంతటివలను స్పష్టమగుచున్నది. వారి నేన ఇకమిదింటి లక్షమందికంటే ఎక్కువ ఉండరాదు. ఇంగ్లీషు వారికి మాత్రమే యుద్ధానికి పూర్వము ప్రాప్తజేతులలో 20 లక్షల మంది దంకు ఉండినది. జర్మనుల యుద్ధ శాసనములలో, వారికి 6 పెద్ద యుద్ధ శాసనము 24 ధ్వంస శాసనము మాత్రమే ఇకమిదింటి ఉండవలెను. ఇంగ్లీషువారికి ఈ యుద్ధానికి ముందు 29 పెద్ద యుద్ధ శాసనము 200 ల కంటే ఎక్కువయిన ధ్వంస శాసనము ఉండవలె; ఇప్పుడు యుద్ధము ముగిసిపోయిన తరువాత వారికి ఇంకను ఎక్కువగా యుద్ధ శాసనమున్నవి. ఈ లాగున జర్మనులు వచ్చువడి పోవడమే కాకుండా, మన చెన్నరాజ్యములో మూడు శాసనము జిల్లాలున్నంత జేతులు వారు పోగొట్టుకొన్నారు. వారు తమ కలసభాముల సన్నిధినికూడా పోగొట్టుకొన్నారు. వారు వచ్చువడిన జేతులలో మిక్కిలి సారవంతమయిన భూములను ఆ నేక మయిన పెద్ద పట్టణములు ఉన్నవి. ఇందులకు జర్మనులు ఈ యుద్ధమునకు పూర్వము ఉండినంత బలముకలవారుకాక చాలా బలహీనులయిపోయినారు. ఇంతే కాకుండా వారి దంకులో 18 లక్షల మంది యుద్ధములో పడిపోయినారు. రెండేండ్లకంటే ఎక్కువ కాలమునుండి జర్మనీ జేతుల లందరును ఆహారపదార్థములు దొరకక చాలా కష్టపడుచుండినారు. అందువల్ల జర్మనులు ఈ యుద్ధకాలమునకు పడిన పొట్టసన్నిధినిన్ని ఎన్నటికిని మరచిపోక, ఇక నెమ్మది న్ను యుద్ధములు చేయదానికి కాలు క్రవ్యచందకుండా ఉండురు.

ఆస్త్రియావారితోగాని బల్గేరియావారితోగాని టర్కీ వారితోగాని ఇంకా సంధి కాలేదు. దీనికి కారణము, ఆ జేతుల సంధి చేసుకోవడానికి ఇష్టపడకపోవడము కాదు; మన పక్షమువారు చేయదలచిన వరకులకు లోబడకుండవలెననే ఆకాళవారయ్యున్నారనికూడా కాదు. ఈ మూడు జేతులు లవారును జర్మనులకంటే చాలా తక్కువ బలముకలవారు యున్నారు. కాని, వారికి సంధి వరకులను ఏర్పాటుచేయడము కలసభమయిన వని కాదు. ఎందువల్లనగా, ఇంతవరకును వారికి లోబడియున్న శాసనజేతులు ఇప్పుడు స్వతంత్రులయియుండ గోరుచున్నారు. ఆయా శాతులవారికి ఉన్న హక్కులను విచారించడమున్ను వారివారి జేతుల సరిహద్దులను స్వాధీనముగా ఏర్పరచడమున్ను మనపక్షమువారికి చాలా కష్టమయిన వనియున్నది. అయినాగాని ఇప్పుడు జర్మనులతో సంధిచేసుకోవడము ఆయిపోయినందువల్ల, ఈ విషయముకూడా త్వరలోనే ప్రేక్షకు చేయబడుతుందని నమ్ముచున్నాము.

ఇప్పుడు యుద్ధము ఆయిపోయినాగాని దానివల్ల కలిగిన వ్యయము భర్తీచేయడము ఒకటి రెండు దినములలో నెరవేరక వని కాదు. యుద్ధము జరుగుచుండినపుడు మనమొక్కడరున్న సాయగులన్నియున్న యంత్రములన్నియున్న యుద్ధమునకు కావలసియుండిన వనులందు ఉపయోగించబడినవి. సాధారణముగా క్రజలకు కావలసియుండిన వస్తువులను సిద్ధముచేయదానికయి పనివాళ్లు దొరకకపోయేవారు. అందువల్లనే వస్తువులన్నిన్ని చాలా ప్రయముయిపోయినవి. అవి దొరకడమే చాలా కష్టముయిపోయినవి. ఇప్పుడు యుద్ధము ముగిసిపోయినందువల్ల, ఇకమిదింటి క్రజలకు సాధారణముగా కావలసియున్న వస్తువులను చేయదానికయి పనివాళ్లు సామానులను సమృద్ధిగా నుండును. గనుక ఇకమిదింటి వస్తువులన్నిన్ని నింపాడిగా చరకవును, కాని యుద్ధములకు కలిగిన వ్యయమును మొట్టమొదట భర్తీచేయవలసి ఉంటుందని మనము భావకముయి కొనవలెను. కొన్ని భాగములలో పెద్దపెద్ద పట్టణము లనేకములు సాపుగా పాడుచేయబడినవి. వాటిలో ఉండిన ఇల్లన్నిన్ని పడగొట్టిచేయబడియున్నవి. వాల్లలోనుండి శార్ధాశాలలోని యంత్రములన్నిన్ని తగులగొట్టిచేయబడినవి. గనులన్నిన్ని పాడయిపోయినవి. యూరపుఖండములోనుండే ఇతర భాగములలో ఆహారపదార్థములన్నిన్ని ఆయిపోయినవి; వస్తువులు చంపిచేయబడినవి; ప్రజలు వస్తువంతటవలసివచ్చినవి. యూరోపు ఖండములో కలిగిన నవమంతయున్న భర్తీచేయబడిన తరువాతనేగాని అంతకు ముందు మనకు అక్కడనుండి వచ్చే బట్టలు వగయిరాల ధరలు తగ్గవు. అయినాగాని ఇప్పుడు సంధి ఆయిపోయినందుచేత ఇకమిదింటి మన జేతులలో ధరలు కొంచెము తగ్గుటకు ఆరంభమవుతుందని మనము నమ్ముకొని యుండవచ్చును.

గవర్నరుగారు

యుద్ధము పూర్తియై, సంధివిజయముగా చేయవలసిన తరువాత నే నేలనట్టి ఈ రాజధాని ప్రజలతో కలసి, ఈముఖ్య పట్టణమైన మదరాసు నగరమున నేను నేటిదినమున సమావేశమైన పౌరసభ యెదుటకు నేటిసామంతులమున నా సంతోషమును తెలుపుటకు చాలా సంతసించుచున్నాను.

భావికాలమునందు హిందూజేతులు యొక్క అభివృద్ధికి పాటుబడువారిలో సద్భావమును సహకారమును పుట్టించి, నేటిదినము మనజేతును, ముందు రాబోవు వారిజేతును భావకముయింప బడును.

స్వాతంత్ర్యము మనకును, ధర్మమునకును గత విరువకర్మ రమునుండియు హిందువులకు, యూరోపి యనులకు కలసి రక్తము భారపోసిరి. పరస్పర సమ్మతముతోను, స్నేహభావముతోను ఇకముందు కలసిపనిచేసిన, దేశముయొక్క అభివృద్ధి చేయవలసిన శాస్త్రజ్ఞములను (పార్లమెంటు)

జయజయ ధ్వనులతోను, గాతీయగీతముతోను దర్పారముగ ముగిసెను

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము

సంధ్యుత్సవ గౌరవాధ్యమై ఆంధ్రపత్రికాధి కరులు, కాకినాడను సాగేవ్వరావు పంతులుగారు తమ కార్యాలయములోని అందఱును, మైలాపురములోని తమమిత్రులు కొందఱును మైలాపురములో తమగృహమున గొప్పనింది గావించిరి. నుమారు 200 మంది విందునకు విచ్చేసిరి.

విందునకు పూర్వము ఆసీను ఉద్యోగులందరును సమావేశమై సంతోషముగ ప్రసంగముల చేయకొడగిరి.

తరువాత అతిథులకు వంద్రాసేతమగు విందు చేయబడినది. భోజన అనంతరము ఆసీను ఉద్యోగులందరును తిరుగ సమావేశమై, తిరుగ గానము జరిగెను. అత్యుత్సాహము కర్పిలెను. శ్రీమంతులవారు అందరిని చందన తాంబూలాదులచే సత్కరించిరి. ఈ సమయమున సభ్యులందరును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు కలిగిన ధర్మ జయమునకై ఆవిరోధానాము కలిగి యుండిరి పిదప అందరును తమగృహములకేగిరి.

చెన్నపురి ముత్యాలపేట హైస్కూలు.

గత కనివారము (19-7-1919) నాడు దీపావళియందలి బాటలను, సుపాధ్యాయులును, మూడుగంటలకు సమావేశమయిరి. ఈ సాతకాల గుమ్మమునొద్ద ననేకాలంకారములతో జేవులకు సార్వభౌమునకుల జరాయు వోసంగతుల, స్వాగతము, ఆను కతాక మమర్పబడి యుండినది. పిదప హోటనందు క్రిచ్చకరర్పి గారిలో నుండిన చక్రీకర్తవమును రాజనిశ్వాసమునకు వెలుపుటకయి వివిధపుష్పములతో సింగారించబడి యుండినది. అనంతరము గత దర్పావసరమో క్షురదీపమును గుట్టించి ప్రసంగించిటలే, యానాడు నూడక తావుతలల పృథావోహధ్యములగు మ. రా. రా. క్రి జడ్డముడి సీతావతిసాయించుచి. ఏ. ఎ. టి గా రాంజ్జుభావయించును, తత్పాతకాల నూకరిండ్లెటుగా రగుక్రిజేదయూర్లు లయిన వెళింబాకం అనకాచలస్వయంగారు ద్వారిండ్లభావ యంచును సంధిని గుట్టించి సంక్రీహముగ బాటరకు విశదపజిరి. తనవంతరము బాటర కెల్లరకును మధురాహారములను, గదభీషణములను సంక్రీప్తికరముగ నొనగబడినవి. ఈ సంధిమహోత్సవము నిత్యావందమహోత్సవముయెలనె.

చేపాకము

సమాధాన సంతోషమునకుగా ఈదినము ఉదయము 7-80 గంటలకు చేపాకము ఆసీను వెంకటాచలమునందలి వీధిలో నుండు ఆర్. యె. బాయిను స్కూలులో బాటలందరు నూడి రాజభక్తితో గలసిన పాటలుపాడి, పెద్ద ఉపాధ్యాయులచే విశదపరపబడిన జగదము-సమాధానము వీటిని వినిన వెనుక తిండిలు, జెడాలు వంటిపెట్టవడి బాటరకు రాజభక్తి యు బోధచేయబడినది.

జగయ్యపేట

ఈ నెల 19 తేదీని సంధ్యుత్సవ గౌరవాధ్యమై 8000 మంది బీదలకు దివ్యము పంచిపెట్టబడినది. అనాటి సాయం కాలము 5 గంటలకు దివ్యుట్టి తనాసీల్ దారు ఆసీనునవ్వ పౌర సభజరిగెను. ఇరవురు నేరస్థులు విందుల చేయబడిరి. 400 మంది బీదలకు వస్త్రధానము చేయబడినది. శ్రీసార్వభౌమ దంతులకును, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును జయమగుగాక యను స్వస్తివాచకములతోడను, ముత్యాల జమిందారు, వర్తకులు, దివ్యుట్టి తనాసీల్ దారు, యూనియను ప్రెరమును గార్లుకు వందనములతోడను సభ ముగిసెను:— ఇ. రంగయ్య.

ఆంధ్రజిల్లాల కరణముల సంఘము.

ఆంధ్రమండలములలో కరణములసంఘ కార్యదర్శి, అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారు శ్రీ సార్యభౌమునకు, మదరాసు గవర్నరుద్వారా యిట్లు విజ్ఞాపనము వంతువున్నారు. ఇట్టి కుభసమయమున తమకు ఆంధ్రజిల్లాల కరణముల సంఘమునకు నేను హృదయపూర్వకాభివరదనముల వంతువున్నాను. ప్రపంచకాలానికి కారణభూతమైన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునెడల మాకుగల రాజభక్తి నందుకొనడు. ఎల్లప్పుడును సామ్రాజ్యమునకు జయముకలుగునట్లు పరమేశ్వరుడు ఆనగ్రహించుగాక!

బా రు వ.

సంధ్యత్సవన బాదలలో జయ ప్రదముగ జరిగింది. సర్కారువారు మారుమూలముల విభాగము నొసరి. పురజములు 105 రూపాయల నిచ్చిరి. ఉదయము గ్రంథాలయ భవనమున ప్రార్థన జరిగెను. ముఖ్యమంత్రి గారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. 500 నుండి పూర్వ పరిశలకు లియ్యూరు పంచిపెట్టబడెను. (కొత్తబజారులో 700 మందికి భోజనము పెట్టబడెను చక్రవర్తి ఛాయాపటముతో సజీవమంది ఊరేగింపు ఉత్సవ మొనరించిరి. బడిపిల్లలు, యూనియను సభ్యులు, ఇతరులు పెక్కుమంది ఉత్సవమందుండిరి. పిలవకు మిత్రులు పంచిపెట్టబడెను. రాత్రి తిరుపతి జరిగెను. ఆంగ్ల వర్తకము చాలవిశేషముగ పనిచేసిరి—చిత్రావతి.

నూజివీడు.

సంధ్యత్సవ మిచ్చు ససామాన్య వైభవముతో జరిగెను. పురమంతట సత్సంతోషాచూపి ప్రబలెను. ప్రతి ఊరును సంతోషముతో చిరునవ్వుగలయిండెను. వారి హృదయమంత విశేషముగ రాజభక్తి ప్రపూరితముగనుండియు మాభివరదనముండెను. పేద జనుల భోజనార్థము ప్రభుత్వము వారభిమాన పూర్వకముగ దయచేసిన సామ్యంతయు పూర్తిగ సమీపియోగము చేయబడెను. తేలప్రోలు జమిందారుగారి యావరణలో రెండువేల మందికి శివ్యకృతుగ భోజనము పెట్టబడెను. సంఘ సేవాసమితి నాయకులు, బ్రహ్మశ్రీ సూరి సీతారామయ్యగారి యాజమాన్యమున నీ యుత్సవ మంతయు జరిగెను. డెహ్రాడోల తహసీల్దారుడు, రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టరుగారు, యూనియను కేయర్సును చాలవరకు పనిచేసిరి. ఈ మహోత్సవమును సంధ్యార్థివరముగ వనవ్యసామాన్య వైభవముతో జరుపు నిమిత్తము జమిందారు లతీసంతోషముతో విభాగములనిచ్చిరి. ఉయ్యూరు జమిందారుగారు నగరమండలి తగుముఖ్యులందరికిని పిల్లలకును విహారమును. రాజుగారి యంత్రము పాఠశాలాభవనమున మీర్జాపురము జమిందారుగారి యాజమాన్యమున నొకదర్బారు జరిగెను. కపిలేశ్వరపురమునంపానపు దివాను ఎస్. కెం. జో. బా. ధాపు వంతులు ఎం. ఏ. బి. ఎల్. గారందరి సంతోషాత్సవాచుల క్షుతీకరించుచు సహస్రసిందిరి. డెహ్రాడోల తహసీల్దారు ఎస్. పరిసింహం వంతులుగారు సంధివరకులను తెలుగు భాషలో చదివిరి. యాతద్వారక విశ్వోత్త యశులగు యడవల్లి బుచ్చి రామకృష్ణశ్రీగారు పాత్రికయని ప్రార్థించి వారి యాకిర్యాదముల గోరి. సీతారామ మందిరమునందు భోగములను అర్చనలను చేయబడినది మీర్జాపురము యల్లమిడ జమిందారుగారు ఏనుగులతో నొక ఉత్సవమును బయలుదేరిన నేర్పాటు చేసిరి. ఆనయమున చక్రవర్తి దంపతుల ఛాయాపటములు గజములపై బ్రాహ్మణ వాయద్యములతో తిరుపతి చేయింపబడినది. యూనియనువారు పతాకము గూడ గజముపై త్రొప్పబడెను. వాయుధారము బాధలేకుండు నను మోటారుబండ్లు, విశేషముగ దిరిగెను. ముద్రపిద్ధ భాగవతారు రామానుజాచార్యులగారు దివ్యముగ హరికథా

కాలక్షేపము నొనరించి బంగారు వరకమును వదసిరి. చుట్టు ప్రక్కలవారు చాల దూరమునుండిగూడ తలకొలిచి ప్రజలు వచ్చిరి. కపిలేశ్వరపురము జమిందారుగారు జమిందారుల తరపున మచిలీపట్టణములో జరిగిన దర్బారునకేగిరి. పోలీసు సిబ్బంది మొదటినుండి చరవరకట్టి ఆల్లరిము జరుగకుండ జాచెను. ఏర్పాటులన్నియు బాగుగ నిర్వహింపబడినందులకు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు పి. సత్యనారాయణమూర్తి పంతులుగారు, సబ్ ఇన్స్పెక్టరు కె. రామానుజాచార్యగారు ప్రశంస నియులు:- ఒకవిలేఖకుడు.

బొంబాయి

18 వ తేదీ నొక బహిరంగసభను బొంబాయి పేరిపు గా రాహ్మనించి 19 వ తేదీని పురమందిరమున సభజరప నడవేంపబడెను. గవర్నరుగారు రాల్చరసభ్యులతో సభకు విచ్చేసెదరు. సంధివరకుల తాత్పర్యమును పేరిపుగాను చదివెదరు. చక్రవర్తి సభిసందించుచు నొక తీర్మానము చేయబడును. తీర్మానముతో 'అనుకూలముగ' నుండి గవర్నరుగారు దివ్యలాంఛనములతో సభకేగ నడవేంపబడెను. పాఠుల తరఫున ఆహ్వానసంఘమువారు, పేరిపును వారి దాదరించెదరు.

వాతావరణ నిర్ణయి

1919 సం॥ జూలై నెల 21-వ తేదీ సోమవారము.

వాతావరణ నిర్ణయి	ఉష్ణోగ్రత	వర్షపాతము	వాతము	వాతము	వాతము
ఉష్ణోగ్రత	87.2	79.1	...	15.48	18.78
వర్షపాతము	88.5	80.7	...	9.05	10.78
వాతము	91.4	80.0	...	7.87	10.77
వాతము	92.8	79.0	...	16.01	18.60
వాతము	98.6	79.5	...	12.84	10.84
వాతము	98.6	80.2	...	4.96	4.89
వాతము	95.0	78.6	...	6.85	5.96
వాతము	91.8	74.2	0.04	14.48	10.67
వాతము	95.4	74.8	...	10.58	5.79
వాతము	98.8	78.5	...	4.29	5.84
వాతము	91.8	75.4	...	5.55	5.25
వాతము	94.5	78.8	0.12	12.24	7.66
వాతము	85.8	67.0	...	15.86	11.25
వాతము	94.2	74.4	...	12.11	9.18
వాతము	91.9	78.1	...	14.74	12.26
వాతము	99.6	70.4	...	5.04	6.60

వాయుభారము వైశిష్ట్యములను కొంచెము తగ్గినది; ఇతర ప్రదేశములలో కొంచెము హెచ్చినది మలబారువాయువులు అల్పముగ నున్నవి. సర్కారులలో వాయువు పంచలను నుండెను. దక్షిణభాగమున దక్క యితర ప్రదేశములనుండి ఉష్ణము హెచ్చినది. పగటిపూట ఉష్ణము దక్షిణదిశమున దక్క మాయాజకంపై యెక్కువగ నే యున్నది. రాత్రి ఉష్ణము దక్షిణమున పర్వతములలో దక్క మాయాజకంపై హెచ్చున నేయున్నది. ఆర్ధ్రత సాధారణముగనున్నది. లోకలి ప్రదేశములయందు మేఘము తగ్గినది. బొంబాయితీరమున వర్షము విస్తారముగనున్నది. మలబారులో మిశ్రముగనున్నది; ఇతర ప్రదేశములలో క్షుల్పముగనున్నది.

ఎడ్యుల్ల బి. రాను.

ఆక్రింగు వాతావరణ కార్యదర్శి.

మన మార్కెట్టు.

గిరవారము సాయంత్రాలము.
రాజధాని బ్యాంకి రేట్లు:— కలకత్తా నూటికి ఐదు చొప్పున జూన్ 5, 1919; బొంబాయి నూటికి 5 చొప్పున జూన్ 10, 1919; మదరాసు 100-కి 6 వంతున జూన్ 9, 1919.
మార్కెట్:— అడిసిన తత్వము 1-8 1/82, తెలిగ్రాపు ప్రాంతపురు 1-7 81/82, మూడు నెలలు 1-8 8/8, 6 నెలలు 1-8 11/16
గవర్నమెంటు కేటరు:— (నూటికి 8 1/2 చొప్పున) రూ 70-8-0.
కలకత్తాలోని టోకువేరములు.
1919 సం॥ రము జూలై 10 తేదీని కలకత్తా సగరమున ఈ దిగువ సరకులు టోకువేరముల ఖరీదులు ఇట్లు యుండెను.
జనకార:— సి. డి. ఎస్. కంపెనీ (ఎలుపు) గ్రూపుస్వాము 400 పానులకు రూ. 110-0-0 ఎమ్. 400 పానులకు రూ. 88-0-0.
లిజ్యుడు:— బలము నెం. 1. బంగారము బుగు రూ. 7-18-0 మెదల 7-14-0 మూసఫీ ఇంకను రాతేకు.
అడిసిగింజలు:— బోల్సునూటికి 4 చొ॥ బంగారము బుగుబుగుకు లేపు.

గింజలు తీయని ప్రత్తి (లి) రైలుద్వారాను, సముద్రము ద్వారాను (విశేషము, కొస్తలంకుండి) 1919 సం॥ జూన్ 28-వ తేదీతో అంతమగు వారమునకు బొంబాయికి 89,188 చేళ్లు చేరినవి. చేలు 1-కి 400 పానుల బరువు కలదు. 1917, 1918 సం॥రములలో ఈదినములలో 56,566 చేళ్లు, 52,987 చేళ్లును వచ్చినవి. ఈ ఋతువు ప్రారంభమునుండియు (నెప్టంబరు 1 వ తేదీ) బొంబాయి సగరమున గింజలుతీయని ప్రత్తిచేళ్లు 2,107,907 వచ్చినవి.
1917-18 సం॥ రములలో 1, 886, 616 చేళ్లు ఈ దినములలో వచ్చెను. 1916-17 తత్సరములో 2,601 714 చేళ్లు వచ్చెను. 1917-18 తత్సరములో పోల్చిన యెడల నూటికి 12 వంతున హెచ్చెను. 1916-17 సం॥ రములో నీ కృత్యాసము జూనియెడల నూటికి 21 తక్కువ అయ్యెను. 1919 సం॥రము జూన్ 26 తేదీని బొంబాయిలో నిలువగాయున్న ప్రత్తిచేళ్లు 1,184,000 కలవు. 1919 సం॥ రము ఈదినములలో 687, 858 చేళ్లుగలవు.
1917 సం॥రములో 962,000 చేళ్లు కలవు. 1919 సం॥ జూన్ 28-వ తేదీతో అంతమగు వారమునకు విశేషములనుండి కలకత్తా బొంబాయి మదరాసు, కరాచీ, రంగూనులలో సముద్రముద్వారా దిగుమతి అయిన బట్టలకొలత 150 లక్షల గజములు. 1918-17 తత్సరములో 200 లక్షలు, 480 లక్షలు గజములు. సరకు దిగుమతి అయ్యెను. హిందూజీవములో తీయాలయిన గుడ్డలను, విశేషములనుండి వచ్చిన గుడ్డలు 6, బొంబాయి, కలకత్తా మదరాసు, కరాచీపొత్తులనుండి రైలుద్వారా వచ్చిన గుడ్డల సరకు 1761 టన్నులు. 1918, 1917 తత్సరముల యందు 1869, 2266 టన్నుల సరకు రైలుద్వారా వచ్చెను.

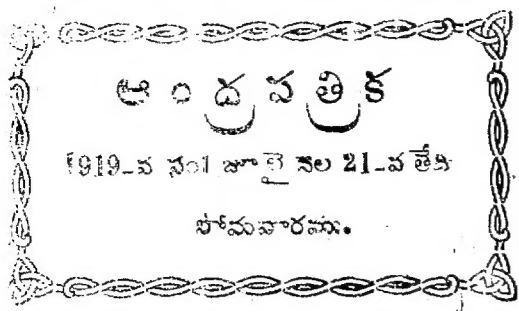
పంచవారనిలకు.

1919 సం॥ రము జూలై 8-వ తేదీని కలకత్తా పోర్టు కమిషనుల గిడ్డంగులలో 294, 892 బస్తాల పంచవార నిలువ యుండెను. అందులో 27, 515 మొదలను పంచవార, 267, 877 జావా పంచవారయునుకలవు. 1918 సం॥ రము జూలై 9-వ తేదీని 427, 814 బస్తాలకలవు 1919 సం॥ జూలై కాలకు తేదీని బొంబాయి సగరమున 40, 000 బస్తాల పంచవార నిలువ యుండెను. ఇందులో 85,000 మొదలను పంచవారయును, 5000 జావా పంచవారయును కలదు. 1918 జూలై 5 తేదీని 160, 000 బస్తాల పంచవార యుండెను. (10 బస్తాలు 1 టన్ను)
జేటు రైళ్ళయొక్క ఆర్జన 1919 సం॥రము ఏప్రిలు 1 వ తేదీ మొదలుకొని జూన్ 21 తేదీ వరకు 1918 సం॥రము ఈతేదీనాటి రూ 908785 లు తక్కువగా యుండెను.

బ్రిటిషు ఓవర్సీసు బాంకి.

లండను, జూలై 15:—వాలా 5 పానులు చొప్పున 10 లక్షల పానుల వాలాల నిదివరకే బాంకులవారు పుచ్చుకొనిరి. టారెంట్ హోల్స్ యింపీయులు ఓటమును బాంకులకు వచ్చుకొనెను. 2 లక్షల వాలాలకు దరఖాస్తులు కోరబడెను. ఈ బాంకి కొత్తగా ఏర్పరుపబడినది. ఆంగ్లో సౌకు ఆమెరికను స్టాను మిశ్నాకరీంపేషి, నార్తరు బాంకింగు కంపెనీ, డీకన్సు బాంకి, స్పాట్లండు యూనియను బాంకి విలియం డీకన్సు బాంకులవారు దీని మూలధనము నేర్పరచిరి.

ఎషియన్ కమర్సు అసోసియేషన్ కంపెనీ (లిమిటెడ్) బొంబాయి.
(ఇండియా గవర్నమెంటువారిపద్ద రూ 2,00,000 లు డిపాజిట్టు కట్టబడియున్నది.)
ముఖ్యమైన ప్రకటన
గుంటూరులో యుండు దేశాభిమానివత్రికా సంపాదకులైన డి. శేషచలకతిరావు గారికి గ్రాంటుచేయబడిన యాకంపెనీయొక్క ఏజెన్సీ రద్దుపరచబడిన దని యిందుమూలముగా యీ కంపెనీకి సంబంధించినవారందరికిని తెలియబరచుచున్నాము. వారికి యీ కంపెనీతో 17-7-1919 తేదీ నుండి ఎట్టి సంబంధమును లేదు. ఉత్తరసర్కారులలో పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వివరములకు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాసుకొనవలెను.
జె.కె.రాజారావువంతులుగారు, కార్లదర్శి, మద్రాసు బాంబి: 5, తంబునెట్టిసిథి, మద్రాసు.

స్వసరిపాలనోద్యమ సాఫల్యము

మితవాదసంఘపు రాజకీయముల క్రత్యేకముగ కృషి సలుపుచున్నట్లు, తంతివార్తల బట్టి గ్రహించవచ్చును. ఇంతవలన గలిగెడి నష్ట మెద్దియును నడుమ సంస్కరణముల చట్ట మేదోరీతన పార్లమెంటు సభవారిచే నంగీకరింపబడి తిరుగు. హిందూ దేశ రాజకీయ బాధలందును సాధ్యముగు సంతకముల చట్టములలో తగిన మార్పును జొప్పించ బడునట్లు, వ ని జేయవలసి యున్నది. చట్టమున్న దున్నట్లు, ఏ వత్తుము వారిని సంత్వప్తి కరచుటలేదు అన్ని వత్తుముల వారును, సంస్కరణాభివృద్ధి నాశించుచున్నారు. కోరెడి మార్పులలో మాత్రము మితవాదములకు కాంగ్రెసు వత్తుచున్న ముందంజ వైచుచున్నాడు. కాని, ఏ రెల్లరకును సమానభూమిక లేకపోలేదు. ఉపాధ్యక్షులకు లగు నాంగ్ల ప్రముఖు లీ మాత్రపు సత్వముకు కనిపెట్టలేకపోయి. రాజకీయ వత్తుము లాంగ్లదేశీయులకు క్రొత్తవిగావు. ఉత్తర ప్రదేశ్ లలో వారు పుట్టి బెరిగిరి. హిందూ దేశీయ రాజకీయ వాదులలో కన్న, లేబరువత్తుములలో వెక్కుకు విభాగములున్నట్లు, బిసెంటుగారు న్యాయాధికారిగా వత్తుకు వ్రాసుచున్నది అందుచే భేదాభిప్రాయ ప్రకటనము, సంస్కరణములను భంగపరుచునని దలచుచు విలంబము. మితవాదవత్తుమువారు, మాంటాగూ గారిని సందర్శించి, తమ యభిప్రాయములను స్పష్టముగ వివరించుట, నేటి తంతివార్తలు తెలుపుచున్నది. కేంద్రప్రభుత్వమున బాధ్యతను వెంటనే ప్రవేశ పెట్టవలయుననియు, రాష్ట్రప్రభుత్వము విషయమై బిల్లు స స్కరణ నివేదికని గూడ వెనుకకుబోవుచున్నదనియు, అయిన వత్సరములైన పీమ్మట ప్రజాయత్త శాఖలను హెచ్చుజేయవలయుననియు మితవాద ప్రతినిధులు తెలియజెప్పిరి. ఈ విషయముల నన్నిటిని లిఖితరూపముగ వివరించుచు, జాయింటుకమిటీ ఎదుట బెట్టవలయునని, మాంటాగూగారు నుడిపిరి.

మితవాద వత్తుము వారి యభిప్రాయము తెలుసున్నను, వారు దేశాభివృద్ధికరము లగు మార్పులు, సంస్కరణముల వెల్లడించుచుండుట సంతకమునకు కారణ మగుచున్నది. వృద్ధిశ చంద్రావయిగారు, మితవాదుల వత్తుమున ఆంగ్ల దేశీయులకు వెడలి ముందీరి. వీరు, ఇండియా వత్తికి వివిధ వత్తుముల వారి యభిప్రాయముల గూర్చి వ్రాయుచు, అన్ని వత్తుముల వారికిని సామాన్యాభిప్రాయములు చాలవరకు గల వని, తెలిపి యుండిరి. కాని, సంస్కరణములలో కెల్ల ముఖ్య సంస్కరణమును వాణిజ్య స్వాతంత్ర్యము విషయము విషయముల గనుపరుచుకొనుట మాత్రము కోచునయము. మాంటాగూగారి సంస్కరణావళికిని గూర్చి బట్టెలు సందర్భమున ముచ్చటించియు, ఏలకో బిల్లుసంకు దీనిని విడచిపెట్టిరి. మిగిలిన సంస్కరణము తెలుసున్నను, యీ సంస్కరణము గూర్చి యెవరు, నెల్ల రేకగ్రీవముగ ననుభవించుచున్నట్లు తెలుపుట అవసరము.

కాంగ్రెసు రాజకీయ బాధలు, జాతీయవాదుల కోర్కెలను బాగుగ వెల్లడించెద రనుటకు సందియముండదు. వత్తులుగారు, ఇండియావత్తికిలో వ్రాయుచు, హిందూదేశమునకు వాణిజ్య స్వాతంత్ర్య మవసరమని చెలిపిరి. ఈ సంస్కరణము లేనిది, మిగిలిన సంస్కరణములు ప్రయోజనకరము గవని, వీరు నిరూపించిరి. కాంగ్రెసు సభ వారు గోరెడి సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడని యెడల, సత్వరాభివృద్ధి కవకాశముండదని, వీరు తేట తెల్లము గావించిరి.

కాంగ్రెసు రాజకీయ బాధల యుద్దేశముల గూర్చి, కొన్ని వత్తికలు విరుద్ధాభిప్రాయముల వ్యాపించజేయుచున్నవి. లండను ప్రెస్సు వత్తిక నిట్టి యుపగతుల వ్రాసెను.

“డిసంబరు నెలయుందు ఢిల్లీలో జరిగిన ప్రత్యేక దేశీయములసభయందు దెన్నికొనబడిన ప్రతినిధులలో, బి. జి. తిలకు, గా. వి. జె. వత్తులు, పి. పి. మాధవరావు, ఎ. సి. కేల్కార్నగారు గలరు. వీరు కాంగ్రెసు మొత్తములకు విధానము నవలంబించుచున్నారు. సంతకము క్రిందట ప్రచురింపబడిన మాంటాగూ నివేదికములో, ఈ విధానము తిరస్కరింపబడెను.”

ఢిల్లీలో జరిగినది ప్రత్యేక సమావేశముగాక, సాంపత్తిక సమావేశమేనని, ప్రెస్సువత్తిక గ్రహించలేదు. మాంటాగూ నివేదికలో నూదిగ బడిన లక్ష్మీ కాంగ్రెసువిధానమునకును, ఢిల్లీలో గోరబడిన సంస్కరణములకును సంబంధ మెద్దియు లేదని గూడ, ప్రెస్సువత్తికకు చెలియక అసంగతములను ప్రచురించుచున్నది. జాయింటుకమిటీ యెదుట, వివిధవత్తుములవారును తమ తమ కోర్కెలను స్పష్టముగ వెల్లడించెద రనుటకు సందియముండదు కొయిలిషను పార్లమెంటులో, తుదకు ప్రసాదించబడెడి సంస్కరణములు బిల్లులోని సూచనలకు కొరవడు నని యూహించుటకు వీలులేదు. వివిధవత్తుముల వారి ప్రయత్నములవలన, అభివృద్ధికరము లగు మార్పులు గావించబడి, కేంద్రప్రభుత్వమునందు గూడ బాధ్యతాయత కరిపాలనము ప్రవేశపెట్టబడుచో, రాజకీయ బాధల ప్రయోజనము మూలకముగ కొంతసేది లాభము గలుగును.

జాయింటుకమిటీవారి విచారణ బహిరంగముగ జరుగునని, తెలియుటచే నిద్రవకు సంతసించితిమి. కాని, యిది రహస్యముగ జరుగుచున్నట్లుల రూటరు చెలుపుచున్నాడు. ఇట్టి విషయములలో రహస్య విచారణ జరుగుట కెట్టి యవసరము గలిగెనో తెలియదు. ఇండియాప్రభుత్వము వారి వత్తుమున, సాత్వము ప్రథమమున తీసికొనబడుచున్నది. సర్ జేమ్సు మెస్టరుగారు మొదటిసారి విచారించబడుచు రనియు, పార్లమెంటు సెలవులందు సహితము, యీ కమిటీవారు తమ విచారణను కొనసాగించుచు, సెప్టెంబరు మధ్యకాలములో దానిని పూర్తిగావించురనియు, మద్రాసు ప్రెస్సు వత్తికలోని ప్రత్యేక తంతివార్త తెలుపుచున్నది. పరిస్థితుల నన్నిటిని పరిశీలించి, కొయిలిషను వత్తుమువారి కాలమున, విశాలముగు సంస్కరణములు దేశమునకు ప్రసాదించబడునని తలచుట కాధారములేకున్నది. కాని, ఈ మారు ప్రసాదించబడెడి సంస్కరణముల స్వభావ మెట్లులున్నను, స్వసరిపాలనాభివృద్ధి త్వరలో చేకూరక తప్పదు. కాల స్వభావము ప్రజాశాసనసాఫల్యమున కనుకూలముగ నున్నది. స్వసరిపాలనా నిర్వహణమునకు కొంచ మవకాశము గలిగిన పీమ్మట, నిరంకుశవిధానము చిరకాలము కొనసాగనరదు. అందుచే భావిస్థితి సరాళము నెడమియ నక్కర

లేదు. కాని, తరువాతకాశముల నేమాత్రము జారవిడువక ప్రజలు నిరంతర కృషి సలుపుచుండుట ముఖ్యవసరము. అన్య తెంతటి సహాయ మొనర్చి నన్నుదారమాలోచించిన, ఏ దేశపువిముక్తి ఆదేశ. ప్రజల స్వయంకృషిమైననే సాధారణదీయుండునని, చారిత్రము వెల్లడిజేయుచున్నది. హిందూ దేశము నకు గూడ యీ సూత్ర మన్వయింపక బోదు. హార్ని మెనుగారు, గాంధీ మహాశయునికి వ్రాసిన యీ క్రింది లేఖ జూచిన, విజము వెల్లడియగును. ప్రజలలో నూతనాశ జనించును.

“పోలకుగారి పరముగ నాకు మహాదేవుగారిచే వ్రాసుబడిన రెండు లేఖలుమాత్ర ముండినవి. బిసెంటుగారున్న యింటిలో తిలాంగుగారిని చూడబోగా, యీ లేఖల నక్కడజూచుట తటస్థించెను. బొంబాయి మిశుల శాంతియుతముగ ప్రవర్తించినందులకు నాకెంతయో సంతోషము గలిగెను. ఎల్లరు నాపై గనుపటదిన ప్రేమచే, నేను భావప్రేరేతుడ నయితిని.....నేను కాంగ్రెసు రాజకీయ బాధలలో చేరితిని. వారిలో కలసి బనిచేయుచున్నాను. క్రస్తుత ప్రభుత్వమువారినుండి మనకు తగిన సంస్కరణములు లభించునని నాకంతగ నాశలేదు. హిందూదేశములోనే చేయవలసిన దని విశేషముగ నున్నది. ఈలోపున సాధ్యముగు సంతకము నేను కృషి సలుపుచుండును. బిసెంటు గారు మితవాద రాజకీయ బాధలలో కలసి బనిచేయుచున్నారు. పార్లమెంటు సభలో నెన్నికలు జరిగిన నాటినుండియు, యీ దేశ ప్రజల భావములలో క్రొత్త మార్పు గలిగినది. శరత్కాలములో క్రొత్త ఎన్నికలు జరుగవచ్చును. అవి జరుగుచో, కామన్సు సభ సూతరాకారము దాల్చును. సూతన సభవారు హిందూ దేశమునకు న్యాయ మొనర్చెదరని విశ్వసించవచ్చును. రాలెటు శాసనముగూడ, వారిచే రద్దుపరుచబడును. ఈ విషయమై మున్నుండు విపులముగ వ్రాసెదను.”

ఇరైండు సమస్య

మేము గతవారమున సూచించినట్లు, ఇరైండు సమస్య అంతర్జాతీయ సమస్య యగుచున్నది. అమెరికావారి సహాయము జరిపింపవలయు విషయమై కడుశ్రద్ధవహించుచున్నాడు. ఇట్టి సమయమున, సర్ ఎడ్వర్డు కార్నెనుగారు రవాలోచితముగ, తమ మూర్ఖపు వట్టుదలను వెల్లడించుచు, అల్లస్టరు వారి హక్కుల కిసుమంతభంగము కలిగినను, తాము మరేయొకమారు అల్లస్టరు వాలంటీయరులను తయారు జేయుచునని యుపన్యసించుట అవ్యక్తము సూచించుచున్నది. సికాగోనరుల అతివాదమునకు నిరోధము గలిగించి, ఇరైండు ప్రజల కోర్కెలను సంతృప్తికరచుటకై, ఆంగ్లదేశ ప్రముఖులు గొందరు ఇరైండున కిధినివేళ రాజ్యసాన మిప్పించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ యుద్యమమును నిరసించుచు, ఐరిషు రిపబ్లికన్లనకే అధినివేళ సానము రురాయకదమని కార్నెనుగారు ప్రసంగించిరి. కార్నెనుగారి యుపన్యాసము యూనియన్లులలో గూడ నసంతృప్తి కలిగించినది. కార్నెనుగారి బెదరింపులవలన లాభముకన్న నష్టమెక్కుడు గలుగుననుటకు సందియము లేదు. ఈ వారముదిన లండను ప్రెస్సువత్తిక జూచిన, ఐరిషు సమస్యగూర్చి, అమెరికా వారికి శ్రద్ధ యధికమగుచున్నట్లుల స్పష్టముగుచున్నది. ఇటీవల అమెరికానుండి ఇరైండునకు వెడలిన వాల్సు, డ్యూసి రయగార్లు బ్రిటీషు పరిపాలనము పై ద్వేషము బుట్టించెడి యొక నివేదిక దయారుజేసి దానిని

లోకమాన్యతిలకు వర్ణంత్యుత్సవము

23-వ తేదిని జరుపబడును

యథా శక్తిని తోడ్పడుడు.

విల్సనుగారిని, అమెరికాదేశమునకును బంపి యలబడికలిగింది. నివేదికలోని విషయములు సత్యమారములని, ఇర్రెండు ప్రభుత్వము వారు సమాధానము బ్రతురించిరి. దీనికి ప్రతిఃధులు టైముస్ పత్రికలో తిరిగి జవాబునగిరి. ఇట్టి వాద ప్రతివాదములకు దోడుగ, టి. పి. ఓకొనరుగారు అమెరికాకు దీర్ఘ యుగం తంతివార్తను బంపుచు, నివేదికయందు కొన్ని పొరబాటులున్నను ఇర్రెండు దేశస్థితి గూర్చి వివరించుటకు ప్రథమ ప్రయత్న మిదియే యని తెలుపుటచే, అమెరికాలో యము లుదయించుననియ, సర్ ఎడ్వర్డు కాగారి ప్రకటన మీసందియముల బావనెరదనియు, టైముస్ పత్రికకు వాషింగటను విలేఖరి వ్రాయు చున్నాడు. ఇంటియగాక, సికాగోనకు వత్తు నాయకు డగు, డివెలరాగారు అమెరికాకు బోయి, అక్కడి ప్రజల నుద్బోధించుచున్నట్లు, తెలియుచున్నది. కాంగ్రెసుసభలో, ఇలియనాసు ప్రతినిధి యగు మేసనుగారు, ఐరిషుప్రజాసత్తా ప్రభుత్వము నంగీ కరింపవలయునని తీర్మాన మొకటి ప్రవేశ పెట్టి రనియు, అది రెండుసభలలో గూడ త్వరలో సంగీకరింపబడు నేమో నిశ్చయము గా లేదనియు, టైముస్ పత్రికావిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. పరి స్థితులు విషమముగాక ముందే, ఐరిషుసమస్య పరిష్కరింపబడుట యవసరమగుచున్నది. సామ్రాజ్య సస్యపరిపాలనము ఇర్రెండునకు త్వరలో ప్రసాదించ బడుచో, సికాగో యుద్ధయము నశింపక తప్పదు. కార్నెగి గారి ప్రసంగ మెటులున్నను, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి సమస్య ప్రాముఖ్యమును గుర్తించకపోలేదు. ఐరిషుసమస్య పరిష్కారము నేమాత్ర మాపియించ వని, బోనార్ గారు కామయ్య సభలో బెలిపిన వాక్యములు యింకొకటి తాత్పర్యముగ నున్నవి. ప్రపంచస్వాతంత్ర్యమును నిలువ బెట్టుటకై త్యాగప్రత్యూహిన, బ్రిటిషుదేశము ఇర్రెండు, ఇండియా సమస్యలను త్వరగా పరిష్కరించుటకు వెనుదిరుగుచు విశ్వస్థిఃపవచ్చును.

కాంగ్రెసు సభ

కాంగ్రెసు సమావేశమును వంజాబుకుండి మరియొక ప్రదేశమునకు మార్చుట యవసరము, అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. అమృతసరయినుండే కాంగ్రెసును జరుపుటకు సాధ్యమగుననిపి రిభిప్రాయపడిరి కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానము దేశీయుల కెల్లర కామోదకరముగ నుండుననుటకు సరైనదియై లేదు. వంజాబులో ప్రభులు లభించు శిక్షించ బడిన మాట నిష్పక్షమే ప్రజలు భీతావహులై యున్నారనుటయు నిజమే. ఇట్టి స్థితిలోనే, భారతీయు లెల్లరు జేరి, వంజాబు ప్రజలలో ధైర్యమును పురికొల్పవలసి యున్నది. సక్రమాందోళనమును కొనసాగించుటకు, వంజాబు ప్రజలలో ప్రబోధము గలిగింపవలసి యున్నది. మిగిలిన రాష్ట్రముల వారెల్లరు పూర్తితో బని చేయుచో, కాంగ్రెసు సభ అమృతసరయిలో జయ పదముగ జరిగి తీరును. కష్టములు సంభవించి సంత మాత్రమున, వంజాబునుండి కాంగ్రెసును వేరొక ప్రదేశమునకు గొంపోవుచో, హిందూ దేశీయులకు తగిన స్వేచ్ఛములేదని, యితరులు తలంచుటకు వీలుగలుగును. వంజాబులో కాంగ్రెసు సభ జరుగుచో, అక్కడి ప్రజలు తమకు గలిగిన వెతల గూర్చి హిందూ దేశ ప్రతినిధులకు నివేదింప గలుగుదురు. ఈ సందర్భముల నన్నిటిని పరికించి, ఎట్టి యవాంతరములు సంభవించినను లక్ష్యపెట్టక దేశ నాయకులు వంజాబులోనే కాంగ్రెసు సభను జరిపి, తమ విధాయక కృత్యమును నెరవేర్చు గోరెదము.

విచారణసంఘము

వంజాబు దేశస్థితి గూర్చి విచారించే సంఘమున, వంజాబుదేశ పరిపాలనాభవము గలిగిన యుద్వోగి యొకరును, హిందూ దేశ ప్రముఖు లొకరును లేకుక సభ్యులుగ నుండురని, పాల్ మాయ గెజట్టు పత్రికలో నొకరు వ్రాసిరట. హిందూ దేశ పరిపాలనమునకు సంబంధించని వారిని మాత్రమే విచారణ సంఘసభ్యులుగ నియమింప వలచుననియు బహిరంగ విచారణ జరుగ వలయుననియు, కాంగ్రెసు సంఘము వారు కోరిరి. వంజాబు విచారణ సంఘమును, మరి యొక రాలెటు సంఘమువలె నిర్మించుటచే లాభ మే మాత్రము గలుగదు.

ప్రాప్తజేతులు: బొంబాయి గవర్నరుగారు

బొంబాయి గవర్నరుగారు పూ. నా. లో డక్కిను రయితుల విజ్ఞాపన కిటుల జవాబిచ్చిరి.

“ప్రాప్తజేతులు విద్యలో జాపింపబడినవి, యిది యజాపింపబడినవి మిగిలినవి తరతరముగ ను జరిపితిరి. మిగిలినవి ప్రత్యేకముగ నాటించుట గలవని, తెలిపింప జరిగిన తెలిపిన కథనము వ్యాపకము నే నెంచకలను. తెలిపిన సంఘములలో విద్యకు వ్యాపకములు, ప్రభుత్వములకు పద్ధతిగ నున్నది..... నేను మిగిలిన సలహా నిచ్చెదను. ప్రాతచక్రత గూర్చి విశేషముగ నాలోచింప బట్టు. కాగ్రహముల విజయముగూర్చి, తులనాదేవతల, సరియగుమాగ్గముల నవలంబించి, మీరు స్వీయాభివృద్ధికి ప్రయత్నించుట భాజ్యము.”

మద్యపానము

మద్యపానమును వాపినై చుటకు, అమెరికాలో ప్రజల ప్రహేళికలు జరుగుచున్నవి. ఆంగ్ల దేశములో నీ విషయమై ప్రబోధము గలిగించుటకు ఆందోళనము నలువలపు నని తెలియుచున్నది. హిందూ దేశమునకు మద్యపానము హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గూడ మతరీత్యా నిషేధింపబడెను. గాని, యీ దుర్భాష మిప్పుడు వికరితముగ వ్యాపించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు సంపూర్ణ నిషేధమునకు బూనుచో, ప్రజలు వారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడెననుటకు సందియము లేదు.

బికెనీరు మహారాజుగారు

హిందూ దేశమునకు, నానాజాతుల సమ్మేళనమును సభ్యత్వము నిష్పించుటకు, బికెనీరు మహారాజుగారి ప్రయత్నములు చాలవరకు సహజముగ నని తెలిసికొనుటకు సంతసించుచున్నాము. మాంటాగూ, సిన్హప్రభువుగార్లు పార్లమెంటులో నుండుటకు వీలులేకపోయింపును, యీ విషయ నిర్ణయమునకు, బికెనీరు మహారాజు గారి కక్కరే స్పృహసలిపిరి. బికెనీరు మహారాజు గారు జేసిన మహోపకారమును భారతీయు లెన్నడును మరువవలరు.

పి. చెంచయ్యగారు

క్రిష్టియను పేట్రెయిటు పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది:

“మాసంపాదకత్వములో నొకరు పి. చెంచయ్యగారు, అంధిరాష్ట్రము కాంగ్రెసుసంఘము, మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ సంఘముల పక్షమున, కాంగ్రెసుదేశమునకు పరినిధిగ పదలిరి. హిందూ రాజకీయసంఘములు రెండును, క్రైస్తవులకు తమ ప్రతినిధులుగ నెన్నికొనట సంకోచకారణ మగుచున్నది.”

వీణ వెంకటరమణదాసుగారు

మీరు స్నాతిదినము, గోక్షేపాణిలో గావించిన అమృత వీణావాద్యదర్శకములే సభ్యుల నానందింపజేయు గావించిరి. కాత్రుసంబంధ మగు ఖదిరీమే గాక, నీరులను గిండు గాలివెడి వాయినాడ, వీర పాటనుండు మిల్కిమై సభ్యులకు సంబంధజేసెను. దురీతకాలమును వారించుటలో, వీర స్త్రీ యును. ఆంధ్రవిద్యాంకు కిటులనే రాజధానిపట్టణములో నీకు నైపుణ్యమును జూపునెడల, నాన కళా ప్రదర్శనమున ఆంధ్రు లితరులకు దీసిపోవువాడు గారని, వెల్లడి నుట నిశ్చయము.

ఆంధ్రనిర్బంధితుడు

ఈమారు తమిళవడి విమవబడిన వారిలో దర్శి చెంచయ్యగారి నానుయున్నదో లేదో తెలియ కున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్న మొకను మాకు చేరలేదు. చెంచయ్యగారిదివరకే విడువ బడుదురని ఆంధ్రులెల్ల రెచురుజూచు చుండిరి. ఇట్టి మహోత్సాహ సమయముందయినను ప్రభుత్వమువారు వారిని తమిళుది విడుచుట, భాజ్యముగ నుండును.

ప్రకటన సంఘము

మదరాసు ప్రభుత్వము వారిట్లు ప్రకటించు చున్నాడు:—విజ్ఞాన, సాంకేతిక కాఖిలములు చేయు పరికోధనా ఫలితములను, వానిని వృద్ధిచేయు మార్గములను తెలియజేయు చుండుటకును, ప్రభుత్వ చర్యలకు గల కారణములను ప్రజలకు తెలియజేయుటకును యేర్పాటులను జేయవలెనని ప్రభుత్వ మువారు కొంతకాలమునుండి యోచించుచున్నారు. ఈ విషయమును గూర్చి చర్చించుటకు గతగర్వ గాన బాంకెట్టింగు హాల్లో నాల్గై, 5 తేదీని యొక సభ గావించిరి. ప్రభుత్వ చర్యలకు గల కారణములను ప్రజలకు తెలియజేయు టకుసర మనియు, ఇందులమున ప్రభుత్వమువారిపై ఆశంకరఖం డించు బయలు చేదయను సభ్యు లెల్లరు కేకగ్రీనముగ సంగీకరించిరి. ఇటుల కొక ప్రభుత్వోన్మాదని నిశ్చయించి, ఆతని కొక సలహాంఘము నీ కవలెనని సభ్యు లభిప్రాయపడిరి. ఈ సంఘము చివ్వింక సంకలించి యు, య: కేంద్ర సంఘ ములనుండ నిర్మించి తెలిపింప నిర్ణయింపబ్రా ముడిరి. వ్యవసాయము, కులతీ, విద్య, కళ, రాజకీయములు, యివి విషయాలగుర్చి యింపయోగకరమగు నిమానాముఖ ఇతర ప్రతిమలలోని పాపనా విషయములకు యీ సంఘము వారు తెలియజేయు చుండ కలెనని తెలుపుడిరి. ప్రస్తుతము వివాదాంశములో ప్రజాభావములే ప్రతికల యందు గానకయ్యున్నవి గాన, సమర్థులగువారి అభిప్రాయములు తెలుపవలెను. ఈ లోపము నీ విధముగ ప్రభుత్వము వారు పూర్తిజేయ నలచుకొనిరి. ఈ సమాచారమును కరత్రత కల మూలమునకు, పత్రిక యులమునకు, ఇతరవిధములను ప్రజల కందుబాటు చేయుటకు సభివారు నూనించిరి. ఒక కేంద్రసంఘము ఈ ప్రవాహిది మార్గములను ప్రజల కీస మూచారమున తెలియ జేయవలెనని సభ్యులు చూచించిరి. కేంద్రసంఘము మదరాసులో నుండకలెననుచున కనుకలు రెక్కునుగ నున్నాడు. విషయములను ప్రభుత్వమువారు యోచించి, ఈ సంఘ యాజమాన్యమును వహించుటకు జె. టి. గిన్నె, వి.సి. ఎన్ గారిని నియమించిరి ఆర్. డబ్ల్యు. బ్రాకు, డి. జేనదాసు, కొలెంగోదురాజు, ఓ. కందస్వామికెట్టి, ఎన్. కన్యారంగ ఆయ్యంగారు, అబ్దుల్ హుసేను ఇస్మహీని, మెక్సేలు, కె. నాగేశ్వరరావు, జి. పి. నరేశు, డి. రంగాచార్యులు, డాక్టరు స్టేటగారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. ప్రజలెల్లరును నానుచుదర్శనమునకు తోడ్పడుగురని శ్రీ గర్వగురు విశ్వసించుచున్నారు.

భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణ శాసనము.

సురేంద్ర నాథ బెనర్జీ గారి భావములు.

భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణ శాసనమును గూర్చి మిత వాద రాయబారి గాధ్యక్షుడగు సురేంద్ర నాథ బెనర్జీ గారు భావ ములు అబ్బర్దుచున్నట్లొకటి తెలుపబడినది. ఈ సంస్కరణములను త్వరలో ప్రసాదించవలెనని మీరు సహాయముగా ప్రార్థన చేసారు. మాంటు-ఫర్డు విధానమును సంతులనపరచు, సాధ్య మగు నెడల కేంద్రప్రభుత్వమున కొన్ని మార్పులతో ప్రసా దించవలెనని మితవాద వాయుభార సారాంశము.

బెనర్జీ గారిట్లు నడిపివి:- సంస్కరణ శాసనము పార్ల మెంటు సభవారిచే త్వరలో ఆమోదితము కావలెననియు, యాదీక్షయమున నెంతమాత్రము ఆలస్యము కారాదనియు మా ఆభిప్రాయము. కావున కమిటీ యెదుట తమ ఆభిప్రాయ మలను సంపూర్ణముగా తెలుపవలెనని భారత విద్యార్థుల ఆభిప్రాయము. ఈవిధానమును యెంతమాత్రము సంతులన పరుచరాదు. కేంద్ర ప్రభుత్వమున కొంతభాగ్యత యుండవలె ను. ఈ విధానము బాధ్యతాయోగ్య ప్రభుత్వములయొక్క రాజ్యములను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములలో మాత్రమే చేయు చున్నది. కాని, కేంద్రప్రభుత్వమున నెట్టి మార్పులను లేక అనివార్యముగానే యున్నది.

భారత ప్రభుత్వమునా రీతరల ఉపేన ఆభిప్రాయ ప్ర కటనమున నీవిధానమును సంతులన పరచు మార్పులను గా వింది యున్నాడు. ఒక ఉపాధినియు, ఆర్థిక పరిధినియు మనకు సంబంధించిన రాష్ట్రీయ శాసన సభాసభ్యులను తప్పక ప్రభుత్వమువారినుండి పంపవలెనని నిబంధన యుండరాద ని భారత ప్రభుత్వమువారినుంచు చెబుచున్నది.

ద్వంద్వపాలనా విధానము కార్యాను కూల్యము కాదని ఆనేకులు చెప్పి యున్నారు. అయిదు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లిందుకు ప్రతికూలముగా నున్నది. కాని అనే క విషయములు ప్రభుత్వమున కార్యావరణ యోగ్యములు కావకపోవని పిమ్మట ఆవరణయోగ్యము లగుట రాజకీయ ముల యందు చునుచున్నామని యేర్పాటు చేయవచ్చును. దక్షిణాఫ్రి కా యూనియను ప్రభుత్వము తృప్తికరముగా నుండదని మొదట గలంపబడినది. కాని యిప్పుడది సంతులనముగా కృషిచేయుచుండుటలేదా? ద్వంద్వపాలనా విధానము కంటే భాగ్యత ను ప్రజావశ్యతయేమిటకు చుంచువచ్చును కనుకటితేను. ప్ర వృత్తిపాలనముగూడ యావిధానమేదో యొక రూపమున గానకచ్చుచున్నది. ఒక్కొక్కచో యొక్కొక భాగ్యత ఆధిపత్యముక్రిందనున్నను, పాలనమున నెట్టి సంతులనములేదు. గతర్పున వలన చుండుకూడ ద్వంద్వపాలనమున విశ్వక కలగవచ్చును.

కర్ణాటక ప్రభుత్వముగూర్చి యాదేశమున ఆర్థికయోగ్యతతో ప్రకటించబడుచున్నది. కాంతిభేదము లీ భేదమున గూడగలవు. మాంటుగూగారు చెప్పినట్లు ప్రజాస్వామ్య ప్రతిష్ఠాపనాస్థా పనమే యిట్టి విభేదములను రూపుమాపుటకు మంచి మార్గము. నేను బ్రాహ్మణుడను. సింహా ప్రభుత్వము, బానుగారుకు బ్రా హ్మణుడేను. కాని, బెంగాలులోని బ్రాహ్మణు లందరును వారిని సోదరభావముతో తలకించుచున్నాడు. శాసన సభల యందు ప్రతి దినమున కలసికొనిన యెడల యీ భేద భావము లంతరించుట నిశ్చయము.

* * * *

వి. జె. పటేలుగారి విమర్శనము.

ఈనై విషయముగూర్చి కాంగ్రెసు సభాకార్యదర్శి యగు వి. జె. పటేలుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- అబ్బర్దుచు న్నట్లొకటి "మితవాద రాయబారు"ను తలపేరుతో ప్రకటించ బడిన సమాచారమును కాంగ్రెసు రాయబారులు విచారము తోడను, ఆశ్చర్యముతోడను, చదివించుచుండిరి. ఈమితవాద రాయబారులు మాంటుగూ విధానమును సమర్థించుచు, అందు బొంబాయి మితవాద సభలో చేయబడిన సభరణలను తేర్చు వలెనని బ్రిటిషు ప్రజలకును, వారికలకును ఇతరులకును తెలియ జేయుట కిచ్చుటకు తచ్చియున్నాడు. ఆసభరణలేమన:-

(1) భారత ప్రభుత్వమున బాధ్యతాయోగ్య ప్రభుత్వమున

న ననుసరింప జేయవలెను.
(2) స్థాయిక వ్యవస్థలలో సగమునుండి ప్రజానియంత్ర పర్యవేక్షణ నుండవలెను.

(3) ప్రజలసాధారణ స్వత్వములకు సంబంధించిన వ్యతి కాస్యాకంత్వాది మామూలు సంబంధించిన శాసనములను కామస్య సభవారి నెల్లప్పుడూ ఆనుమతిలేక నిర్వహించరాదు.

(4) రాజకీయనిధికి గర్హితత్వము అధికారమును జేరకుండుట, విశేషసంబంధములు, కాంతియున్నను విషయముల యెడల వినియోగించవలెనని గాని, ముఖపాలనము, మంత్రిత్వ కపాలనము మున్నగు విషయములలో వినియోగించరాదు.

కార్యనిర్వాహక సభ్యులలో సగమునుండి భారతీయు లుగ నుండవలెను.

(5) ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము.

(6) మంత్రులకు కార్యనిర్వాహక సభ్యులతో సమాన మగు జీతమున, ప్రతివత్సరి గలిగి యుండవలెను. గతర్పున కెక్కు మిదనే సమానాధికార ముండవలెను.

(7) రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వనిధి కార్యము బ్రిటిషు జేతమున నున్న రాజనీతిజ్ఞులలో నుండి నియమించబడవలెను.

(8) భారత ప్రభుత్వము వారు రాష్ట్రీయమునండి, వారి యవలసిన సామ్యకంటే యెక్కుడుగ సదుగకూడదు. కాని అప్పుడు తీసికొనవచ్చును.

(9) ప్రతిరాష్ట్రీయమున చాలవిషయములను ప్రజాతంత్రముగా చేయవలెను.

(10) శాసనసభలకు తమ ఆధ్యక్షులను, ఉపాధ్యక్షుల ను యెన్నుకొనుట కధికారము కలిగి యుండవలెను.

(11) వ్యాపక, కార్య నిర్వాహక శాఖలకు విభజింప వలెను.

(12) భారత వ్యవస్థలలోని కమిషను ఉద్యోగము లలో 100 కి 20 వంతుకు భారతీయుల కొంగకవలెను.

ఈ మితవాద సభాధ్యక్షులగు బెనర్జీ గారి సురణ యైన గోరుచున్నారా? ఈ వైవిధ్యమునబట్టి వీరిని మీరు నడవించుట తోచుచున్నది. సంస్కరణముల ప్రధా నాంశమును ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య సమస్యనువీరు వదలివేయుచు న్నారు. భారత ప్రభుత్వమునందలి మార్పు అతసరమని చూచా యగ చెబుపడినది. ఇందుములమున నిందోక విషయమైనను ప్రజాతంత్రమైన యెడల వీరును వీరి పక్షమువారునుసంకృప్తి జెందుదురని యూహించవలసియున్నది. మాంటుగూ విధాన ము సంతులనపరచువలెదరాదని మాత్రమే వారుకోరుచున్నారు.

భారత ప్రజల పక్షమున మాట్లాడుటకు అధికారముగల కాంగ్రెసు లీగుల సభలు మాంటు ఫర్డు విధానము, ఆసంకృప్తికర ముగా నున్నదనియు, అది ఆగస్టు 20 తేదీ ప్రకటనానుగణ్య ముగా బాధ్యతాయోగ్య ప్రభుత్వమునకు వాస్తవాంతరముగ నుం డరాదనియు ఆభిప్రాయమున యీక్రింది మార్పులను గావించి యుండినవి:-

- (1) రాష్ట్రీయలలో సంపూర్ణ బాధ్యతాయోగ్య ప్రభుత్వము.
- (2) కేంద్ర ప్రభుత్వమున వాస్తవముగ భాగ్యత.
- (3) ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము.
- (4) 15 వత్సరములలోపున సంపూర్ణ బాధ్యతాయోగ్య ప్రభుత్వ మొంగు బడునని శాసన బద్ధముగ వాగ్దానము.
- (5) ఇండియా కవులమును తీసివేయుట.

ఈ సభరణ లీట్లులో చేయ బడినగాని భారత జేత మున కాంతియు సంకృప్తియు, ఆభివృద్ధియు నుండదని నేకు నిశ్చయముగా చెప్పవలెను.

కాంగ్రెసు లీగుల కొక్కెలను గూర్చి ఆంగ్లజేత పత్రి కల కొంచుకేరయ దెలియకుండు టాక్సర్జు జనకము. ఒక సం వత్సరమునకు బూర్వము సంస్కరణ నివేదిక కర్తలచే యూ చించబడి, తిరస్కృతమైన కాంగ్రెసులీగుల విధానమునే కాం గ్రెసు రాయబారులు కొరుచున్నారని "మైన్" పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఇది సత్యమారము. కాంగ్రెసు రాయబారు లు ఇట్టి కాంగ్రెసు లీగులముల కనుగణ్యులగు సంస్కర ణములను కొడుటకు వచ్చియున్నారు. "మైన్" పత్రిక వ్ర లువు కాంగ్రెసులీగుల విధానము 1916 సంవత్సరము నాటిది! - "ఇండియా పత్రిక"

వరాను కాట్టెలకు సమైక్యము.

సోమ, జూలై 18:- వరాను ప్రధాన కార్యకర్తలసంఘ మునా తర్ఫుదిన సాంస్కృతిక కర్మకార్యమునకు కొన్ని సంఘ ములనా రంగీకరింపలేదు. రైల్వేవనాండ్రలో ముఖ్యముగా నీవిషయమున ఆభిప్రాయభేదము కలిగియున్నది. యిట్టిరాజకీ యములగు సమైక్యములకూడ వీని వ్యాసనాయక ప్రధానసం ఘమువారు ప్రకటించిరి. వనిజేయగోరువా రందరును పంచేయ వచ్చును. దొరతనమువారు తమవిధిని నిర్వహించ వలెనని వారు ప్రకటించిరి.

స్థానిక వార్తలు

బియ్యము:- తంజావూరు జిల్లాలో బియ్యము నెట్టి కారణము లేకుండు అమ్మనున్నారని సభాముతులకు గతర్పున గారు ప్రకటించుచున్నారు.

శాసనసభ:- దక్షిణమండలములలో జయం దాయముకాని భూస్వాముల పక్షమున టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యగారు మదరాసు శాసనసభ్యులకు నెన్నికన బడి రని తెలియచున్నది.

ఒక ఉత్తరవాసము:- తేలదినము సాయంకాలము 5 కంటలకు గోఖలేభవనమున జి. ఎస్. ఆరంజేలుగారు గోపత్రికా సంపాదకుల కష్టములను గూర్చి యుపన్యసించుట. వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యగారి రధ్యక్షత వహించెదరు.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము:- గౌ. లిటియి. మెయి ల్యుగారు పబ్లిక్ ఇన్స్పెక్షను డైరెక్టరుగా భూమిపరపబడిరి. హెచ్. ఎస్. అన్నిగారు తమ కేరళాగోగ్యము వారులేకుం డుటచే, స్థానికారిలన భారీయైన స్థానమునకు తమదరభావ ను యోచించవలదని తెలిపినటులు తెలియచున్నది.

సద్విషయభక్త జనసభ:- ఈ నెల 28 తేదీ ఉద యము 6 గంటలకు లోకమాన్య తిరుగుగారి జన్మదినోత్సవ సందర్భమున మార్చిలో నున్న అనధాన పాపములకు వీధి లోని ఉదంబరాలయమున నున్న యాగక్కడవులోకు ఆర్చన సమాప్తవామాధి ఆభిషేకమున జరుపక.

బెంగాలు బియ్యము:- మదరాసు హార్బరునుండి తెలెవర్లు ఉపాదా నౌకలములయన బెంగాలు బియ్యమును, తిరునల్వేలి, రామనాగు, మధుర, తిరుచిశాపల్లి, తంజావూరు, దక్షిణాఫ్రికా నుండలములకు వత్తి, యితర ప్రదేశములకు ప్రయాణిస్తే సర్టిఫికేట్లు లేకయే రవాణా చేయరాదని నిషిది సప్లయను డైరెక్టరుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

దర్బారు:- ఈ నెల 24 తేదీ గురువారము సాయం కాలము 5-15 గంటకు పచ్చయప్ప కళాకాలానాలో యీ క్రిందివారలకు సందుల నిచ్చుటకు దర్బారు చేసెదరు:- డి||బి|| పి. త్యాగరాజుశెట్టిగారు, గౌ. రా||బి|| టి. రంగాచార్యులు గారు, రా||బి|| ఎమ్. సి. కోమలగారు, రా||సా|| పి. టి. శ్రీని వాసాచార్యులుగారు, రా|| సా|| మిరయాల గోవిందరాజుల వాయుడుగారు, రా||సా|| శంకరాచార్యగోపాల కృష్ణఅయ్యరు గారు, రా||సా|| గంగనపల్ల శంకరరావుగారు, రా||బి|| టి. టి. కింగము శ్రేష్ఠిగారు, రా|| బి|| కె. రామన్నమిసకు.

సర్ శంకరక. నాయురుగారు:- సన్నిహితము సాయంకాలమున సర్ శంకర నాయురుగారి గౌరవార్థము మదరాసు వ్యాపకాద సంఘమువారు మైలాపూరులోనున్న "అత్తురు భాగ" భవనమున నొక అల్పాచారనిందు గావించిరి. టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యగారి రధ్యక్షత వహించి, సర్ వాయుడుగారు వ్యాపకాదము, వ్యాపక మూర్తిగను, కార్య నిర్వాహక సభ్యుడుగను కీర్తిమయుగా కృషిపలిపి ప్రజల మన్ననలకు పాత్రులయిరని నడిపిరి. వాయుడుగారు వీరికి ప్రత్యుత్తర మొసంగిన పిమ్మట అద్యోకేటు జనరలుగారు వీరిని పుష్పమాలాలంకృతుల గావించిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను.

లోకమాన్య తిరుగు వర్తంతుల్యవన సందర్భమున విక్ర యించుట కేర్పాటు చేయబడిన చిత్రములు లీక్రింది ప్రదేశ ములందు పటము 1-కి రూపాణి చొప్పున విక్రయించబడు ను. పటములో కొనువారు సంతకముచేసి పంపుటకు కాలిము సముత ముంచబడినది:- గజేశ్వరంపేరి, తంబుశెట్టిపేరి, గురు రాజకంపేరి, తిరువల్లి క్కేటి, ఇండియన్ ఇండిస్ట్రీయల్సు ఎన్ప్లనేడు, సెంట్రలు స్వడెజిస్ట్రేచ్యు, మాంటుగోసు, ఆంధ్ర పత్రిక కార్యాలయము, తంబుశెట్టిపేరి, భారతభాండారు, ఎన్ ప్లనేడు, భారతభాండారు, తిరువల్లి క్కేటి, భారతభాండారు, మైలాపూరు, భారతభాండారు, పుళువాకము, జేతభక్తను కార్యాలయము, రాయపేట, కేరినివాసము, మైలాపూరు, గుడ్డిము కంపేరి, మైలాపూరు, డాక్టరు ఎం. సి. ఎక్సెల్సెర్- డెక్కు డిస్పెంసరి మైలాపూరు, కారొ నేమను దర్బారునాలో మైలాపూరు.

బోర్ని విక్రమము.

లండన్, జూలై 15:—ఇంగ్లీషు మాన్ లాండులో బోర్ని విక్రమము వర్తమానముగా నిర్దేశించబడినది. ప్రస్తుతము వాక్రి మిండుటకు రెండు గాడ్డులు చాల ప్రయత్నించుచున్నార. తీవ్రమగు పోరు జరుగుచున్నది.

వాణిజ్య పరిశీలనము.

పారిసు, జూలై 12:—జర్మనీ నాణాశాస్త్రము (బ్లా కెడు) ను తొలగించినపుడు వాణిజ్య పరిశీలనము (కమర్స్ అండ్ ట్రేడ్)కు గూడ తొలగించుటకు ఈ నెల 10-న తేదీని ప్రధానాధిక సంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

యొద్ద బాధ్యత

బెర్లిన్, జూలై 15:—అడ్మినిస్ట్రేటివ్ గారు ప్రాసీ వ యొద్దగ్రంథమున యొద్దకారణమునుగూర్చి తన కేమియును తెలియదని వ్రాసెను. ఇంగ్లాండువారి నోడించుటకు ఉత్తరములను జర్మనీవారెన్నడును తలపోయలేదు గాని యొద్దానంతరము జర్మనులు మరల కోరుకొనుటకు జర్మను నాణాదళము కమిషను చేయదగినదిగా ఉండెను. గాని విప్లవమునకు సంబంధించిన విషయమైనది. 1914 జూలై నెలమునకు సర్ ఎడ్వర్డు గారు చేసిన నూతన యొద్దమును నిలువరించదగినదిగా ఉండెను. పాతవాని భక్తులకు పాతేరు యొక్కదే యొద్దమునకు బాధ్యుడు. సెర్వియన్ సమస్యకు కాంతముగా పరిష్కరించుట కతనికి మిత్రమండలివారు రకకాళమున కలగజేసిరి. మిత్రమండలివారు యొద్దమునకు విముఖులుగా ఉండుటనుబట్టి హాలె గుయిచ్చి వచ్చినట్లు పరిచయపాగెను. సెర్వియన్లకు సంబంధించిన అంత్యలేఖ చేరగానే బ్రిటిషువారు యొద్దమునకు దిగుదలని నేను నిశ్చయించి వేర్వేరు ను కౌన్సిలి కలిగించుటకు తలపెట్టి టిటి షు వారిని యొద్దమునకు పిలుచుట కలగజేసియునది ప్రకటించిరి. హాలె గారు యొద్దమునకు పిలిచిరి. బ్రిటిషువారు యొద్దమునకు కోరలేదు. యొద్దమునకు అస్మియావారి మర్యాదకు భంగము కలగకుండునట్లు తోడ్పడిరి. అస్మియావారి గౌరవము నిలబడి గాని హాలెవైకి తెలియకనే అస్మియావారిని పురికొల్పెను. అదియు సమాధిలేకునది తలచెను. అది అనుచితమున పరిగెరములను ఆరడు ప్రాప్త్యురమ్యుడేములపై తొందరపడి యొద్దమును ప్రకటించునది బ్రాహ్మి ప్రజాక్రామము.

ఆర్జెంటైను దేశము.

బోర్ని గు జూలై 16:—ఈ దేశమువారు సంప్రదించి గా నానాదేశ సంఘ నిబంధనల కగిరించిరి.

రష్యా నాకా నిరోధము.

పారిసు జూలై 18:—ఇప్పటి సంఘముదేశము జరిగినది. రష్యాకు సకలము పోగుండేయు ప్రయత్నించు విధమైనది. జర్మనీనుండి రష్యాకు సమగ్రము పోగుండ నిలువ వీలులేదు. మిత్రమండలివారు రష్యాకు సమగ్రము పంపినవో జర్మనీ వ్యాపార ముటకు సభిషమగునది అందరును అంగీకరించిరి. కాని వ్యక్త సామము తేల్చలేదు.

బోర్ని విక్రమము

లండన్, జూలై 16:—ఇంగ్లీషులో మిక్కిలి ముఖ్యమగు ఎకాటెరిన్ బర్గుట్టెనును బోర్ని విక్రమము వర్తమానముగా నిర్దేశించబడినది.

క్రొత్తరిపల్లికు

పారిసు, జూలై 18:—బర్గుట్టెలో రిపల్లికు వీర తన మేర్పరుప బడినది. జర్మనీవారుతో సంబంధము వదలుకొన బడెనని కోపెనిజునుండి వార్తవచ్చినది.

నానాదేశ సంఘము.

పారిసు, జూలై 18:—జర్మనులు సద్భావమును చూపు తరుకు నానాదేశ సంఘమున వారు చేర్చుకొనబడరు. నానాదేశసంఘాధికారమును నిలుపుటకు ప్రత్యేక ప్రయత్నము నాణాదళమునుండుట అవసరమని భరము రాజ్యాంగసభలో పిచెనుగారు నడిచిరి.

హంగరీ రుమేనియా దేశములు.

కో వెనెహాగను, జూలై 19:—రుమేనియాజనోస్థానకు దొరతనములవారు సరిహద్దును దాటుటకుల తార్కాలి కని

రామపు మరతులనులంఘించిరి. దీనికలననే తక్కినకార్యము లన్నియును జరిగినవి. రుమేనియావారు హంగరీరాష్ట్రమును వదిలిపోవలెనని బెటాకనుగాడు మిత్రమండలివారికి ప్రత్యుత్తరము వ్రాసిరి.

వంజాబులో వైదీలవిడుదల

సంధిపుత్తనముల సంధ్యమున కనివారమునాడు లాహోరు చెరసాలలనుండి 300 మంది కైదీలను వదిలివేసిరి.

అమృతసారు కేసు

షిమీ 10-న తేదీని అమృతసారుల కైపుత కేసులయమున తరులబెట్టినందులకు 8 గురి మిద కేసు జేయబడినది. వీరిలో నలుగురు రికోకపాతకాలకు తగులబెట్టిన కేసులలో ఇమింపబడిరి కాని యీ కేసులో వారిని వదిలివేసిరి. ఘజ్జాఅతను వానినిగూడ సంజేమునకును వదిలివేసిరి. తక్కిన ముగ్గురికిని యాకట్ట ద్వీపాంతర వాసము విధించబడెను. వారి ఆస్తి దొరతనమువారికి చెందవలెననిగూడ నిర్దేశించబడెను.

వంచదార యంత్రాల కూలుట.

అంబర్నెట్, జూలై 15:—టిలిమాంటులో వంచదార యంత్రాలకూలి 7గురు చనిపోయి 11గురి గాయములు కలిగినవి.

అలస్టరు స్వపరిపాలనము.

లండన్, జూలై 18:—అలస్టరు ప్రజల స్వాతంత్ర్యమునకు, లర మాత్రమైన భంగము కలిగించబడినవో నేను మరల వలంటీలును పిలచెను. రిపబ్లికును అధిపతీకనముల ముదిరి పరిపాలనమును గూడ మే మంగీకరింపజాలము. అమెరికాలో మేము మైత్రీని గోరెదము గాని స్నేహముకొరకు అగట ప్రతి కూలలో ద్వీపములు ఆ ప్రారంభించబడుటకు మే మంగీకరింపజాలము. ఎంత బలముగల దేశమైనను మే జేకమునకు సంబంధించిన విషయములందు కల్పించుకొనినవో మేము సహించజాలమని నిన్నుకు తెల్పాము. నగరమునందు పుత్తన సంస్కృతునకు సర్ ఎడ్వర్డు కార్నెగారు నడిచిరి. ఇట్టి తరుణమున కార్నెగారు రొసంగిన పురంకముల కంటి పురంకములు కూడ వీని యూనియన్లును నడిచి తమ ఆసక్తులై తెలిపిరి. సీమభీతుల నుద్దేశించి మార్గమే కార్నెగారు నడిచిరి కార్నెగారు పక్షమువారు నడిచిరి.

జర్మనీలో కార్మికుల ఆందోళనము

బెర్లిన్, జూలై 18:—వ్యవసాయపు పనివాండలో చాల నమిత్తుకై కలిగియున్నది. కోతలు జరుగుటకు ముందు సమైక్యతలు జరుగునని వారు బెదిరించిరి. పామేరియా రాష్ట్రమున గ్రామములలో వైదికానము ప్రకటించబడినది. మే లునిగు నాలస్తీకు, పామేరియా, వెస్టుపాలములలో తొందరము కలుగునట్లున్నది. సెప్టెంబర్ నందమున సమైక్యతలై. పామేరియాలో వైదికానమును తొలగించువరకును మేము సమైక్యమునామని కార్మికనామము తెలిపిరి. ప్రతికూల విప్లవ ప్రభుత్వభావి హెయ్ కార్మియా గాయను హెయ్ జ్యోత్తుగారును రాజీనామాలు నిచ్చిరి.

మొరాకులో యుద్ధము.

మెడ్రిడు, జూలై 15:—రెయినూలి గొప్ప విప్లవనేకతో లాగాక-టెటూనులకు నడుమ స్పెయియ వారిని తలపడెను. 12-న తేదీని పరమున రాత్రిమునగూడ పోగు జరిగెను. స్పెయియవారు క్రతువులకు పూర్తిగా నోడించి చాలమంది కడతేల్చి పారదోలిరి. స్పెయియవారిలో గూడ చాలమంది హతమైరిరి మొరాకోనుండి అధికాయలు తెలిపిరి. స్పెయియ వారిలో 38 గురు చనిపోయిరి. 45 గురికి గాయములు కలిగినవి. స్పెయియ మంత్రులు రాజీనామా నిచ్చిరి.

వంజాబు విచారణ.

కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సమావేశము కలకత్తానగరమున జరిగినది. కాంగ్రెసును ఆమృతసారులోనే జరుపవచ్చునని యింకను తలంచుచున్నాము గాన నాసభకు మరియొకవోటు జరుపుటకుగూర్చి యిప్పుడాలోచింప నవసరములేదు. వంజాబు వైదికానము వారు విధించినకట్టులకే సంఘమువారు చాల వ్యాకులమును ఆగ్రహమును చెందుచున్నార. విచారణ సంఘము నేర్పరుచుట చాల అలభ్యమైనది. అందున సాక్ష్యము లభించుట కలకాళము కన్పింపుచున్నది. అట్టి విచారణ అత్యవసరమని ఇటీవలి విషయములకులను కలనతను

కలనతనను స్పష్టమైనది గాన మెటనే వాని నేర్పరుప గోరెదము. అట్టి సంఘము పరిజల విశ్వాసమునకు పాత్రులగుటకు సంఘ సభ్యులను చక్రవర్తి గారే ఏర్పరుపవలెను. ఆ సభ్యులకు యిండియా కరిపాలనలో నెట్టి సంబంధము ఉండనూడదు. అను శిర్కాములు చేయబడెను.

అప్రిటిసు వరితాఫలితములు.

1,2,3,5,6,7,8,9,13,14,18,19,20,21,22,23,24,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,37,38,39,40,41,43,44,45,46,47,49,50,51,52,53,54,55,61,62,63,64,65.

బాలభట్టాద్యయము.

అమృత్, ఈ యుద్ధముయొక్క లాభములు గుంటూరువరకును వింతవరకు విచారించకపోవుట చాలసంతాపకరము. చెన్నపురి యందును దక్షిణదేశమునందుండుటకు బాలభట్టాద్యయము విక్రీలి ప్రసిద్ధికెక్కి దినదిన ప్రభవమునకు వృద్ధిపొందుచున్నది. ఇందుచే బానిసదేశమును బాలభట్టాద్యయము యొక్క సౌకర్యముల కిప్పుకాలములోనే గ్రహించి పలువోట్ల దానికి సంబంధించిన సభ్యులు నేర్పరుచుటకు వారు త్వరగా మేల్కొని వారనుట బూటకము కావాలను. ఇట్టి ఉద్వేగమును చెన్నపురి యందు మిక్కిలముగ గలవు. ఇన్నతపాతకాలల యందు చాలసంఘము తేల్చుటచే బడినవి.

ఇండోల్ అంధ్రదేశ ఇవందు, యీ యుద్ధమునకు విద్యార్థులు, ప్లానులు నోడ్వడకుండుటకు, ఏనియో ప్రజల కారణములందునని సంకోచపడవలసి యున్నది. స్థలసౌకర్యములు అంధ్రదేశమునందు కల్గునయను మాటకల్లు. అదియును గాక అంధ్రులందును ఉత్సాహము, దేశసేవ యందలి అనురాగము, వివచిత్రత లేకుండు గాని, చాలవనుట గాని ఆసక్త్యము ఇట్టి వ్యవస్థాగ్రామ పరోపకారతలకు స్థాపయేయునంటి అంధ్రదేశమున నీ యుద్ధమునకు అంధ్రులు కంకణము కట్టినవేయకుండుట మిక్కిలి కోరవలసియును.

ఇట్టి యుద్ధమునకు అంధ్రదేశమునందు అయ్యింకి శేకలరమణయ్య పంతులుగారు పని చేయదలచుచున్నను వెద్దలుగాని పిన్నులుగాని పురులగారి కే మాత్రము సాయమొసర్చు జాలనందులకు మిక్కిలి వశమయెను. కనుక యిప్పుడైనను జ్ఞానవృద్ధులు వయోవృద్ధులు, బాలలు, బాలికలు యీ యుద్ధమునకు మిగుల ప్రోత్సహించి ప్రతిస్థలమునకును సంఘము నేర్పాటు చేయుట అంధ్రులకర్తవ్యమై యున్నది. బాలభట్టాద్యయ వీజమును అంధ్రదేశమున దాటిక ప్రచురపరచుట గారే కుటీతకట్టుదలతో పుంతుల ద్వారా సంఘముల నెలకొల్పుటకు పార్శ్వము. అవసరమైనవో అభ్యుత్థులకు నిస్సంయమిండిన గాని గూడ అంధ్రదేశమునకు విలపించుట యొక్కము. ఇట్టి సహృదయమునకు అంధ్రులముఖము విముఖిజాపక కార్యదీక్షకు పూ నెదరుగాక. గుంటూరు. కే. కోటిశ్వర రావు.

ఇప్పుడేదిగినవి. ఇప్పుడేదిగినవి.

ఫైర్ స్టోన్ సాలిడ్ టైర్స్ (Fire stone solid Tyres) అన్ని కొలతలలోను ఆమృతమునకు సిద్ధముగా యున్నవి. అన్నిరకముల మోటారు సామానులు ముందర్ల స్ట్రాప్లలో నున్నవి. భరలకు ఇతర వివరములకు ఈ క్రింది నిల్వమునకు వ్రాయవలయును. (1686)

T. V. Sundaram Iyengar, MADURA.

ప్రకటన.

వెనుగొండ డి. ఉ. కోర్టు OS 840-19 లో వాని భర్తవరం సోమరవాండ్ర వల్లె కురువల్లకల్లు అనువావె అడ గ్రామంలోగల బత్తినీ రామన్నకొమ్మల (1) వంకటప్ప (2) చన్నప్ప (3) వారప్పవీరవైర వంకటప్ప వారికియిచ్చిన పత్రంపైన 186-0-0 రూపాయలు రాబట్టుకొనుటకు దావా లేగినది. ఇందులకు ఆక్షేపణ తెలపకు 26-7-19 తేదీన వాయిదా వేసినారు గాన ఆదినం ప్రతివాదులు హాజరు కాని యెడల యక్నపాట్రి గా డిక్రీ చేయబడును

వెనుగొండ } ఆర్. వెంకోటరావు.
18-7-19 } వాని వకీలు.

మోహిని తైలము:—త్రైపురుషులు వాడుకకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు జేరును. నువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0 '09, శ్రీకొండపూర్ణ, బొంబాయి, తంజావూరు, మద్రాసు,

British Politics.

Continuation of Coalition.

LONDON, July 16.

Mr. Winston Churchill, who had just returned from a visit to Mr. Lloyd George, speaking at a Parliamentary Banquet of the new Centre group, which was attended by 100 members of the House of Commons, strongly emphasized the necessity for the continuance of the coalition, in co-operation with the Moderate elements, as absolutely necessary to combat Bolshevism.

Mr. Birkenhead endorsed this opinion, and added that the Labour Party had a great part to play in the future. He would like to see it educated to wield the same responsibilities as the other Parties, thus giving it an opportunity to acquire judgment and balance.

A Political Sensation.

LATER:—The proposed establishment of the new Centre Party caused a political sensation. The holding of the dinner only became known when some of the members of the House of Commons who were present, returned to the House and caused a considerable excitement. Mr. Churchill spoke for over an hour, and those supporting him included the Chief Coalition and Unionist Whips. It is thought that the movement has been successfully launched, but its precise attitude towards Labour is causing some speculation. Those at the dinner gained the impression that Mr. Lloyd George will lead this new Party.

Bolshevist Advance Arrested.

Sanguinary Fighting Continues.

LONDON, July 15.

An Estonian "communiqué" says:—The advance of the Bolshevist on Englemanland has been practically brought to a standstill, but the Red Guards are strenuously endeavouring to capture Rakoff. Sanguinary fighting proceeds.

The Late Mr. C. W. Wallace's Will.

Judge Declares it Valid.

LONDON, July 15.

In the Chancery division to-day, Mr. Justice Eve decided that the will of the late Mr. C. W. Wallace, of Shaw Wallace and Co., that the residue of his estate, valued at a quarter of a million sterling, should go to the British and Indian treasuries, unless either of his two sons secured at least a baronetcy, was not contrary to public policy. The will was therefore valid.

Obituary.

LONDON, July 15.

The deaths are announced of Sir Percy Sanderson and Major-General G. A. Frendersgast.

Sir Bertram Carew.

The death is announced of Sir Bertram Carew, formerly of the Burma Civil Service.

French National Strike.

Workers Divided.

PARIS, July 17.

The Havas Agency states:—It is evident that the strike arranged by the General Confederation of Labour will be partial, a number of important Trade Unions throughout France having declined to take part. The workers generally, especially railwaymen, are clearly divided on the question.

General Agricultural Confederation's

Protest.

LONDON, July 18.

PARIS:—The Havas Agency states:—A protest against the strike movement and all political strikes, has been issued by the General Agricultural Confederation, which expects the Government to take duty, assuring hearty co-operation to all who desire to work.

General Strike Begins.

LONDON, July 18.

COPENHAGEN:—A message from Berlin states that a general strike has begun there. The organizers declare that they will continue until Martial Law is proclaimed in Pomerania has been raised.

Sugar Refinery Disaster.

LONDON, July 15.

ANTWERP:—In the collapse of a sugar refinery at Tielmont seven people were killed and eleven seriously injured.

Agricultural Labour in Germany.

Unrest Prevails

LONDON, July 18.

BERLIN:—There is much unrest among the agricultural labourers throughout Germany. Strikes are threatened before harvest in Schleswig-Holstein, Pomerania and Westphalia. Martial law is being proclaimed in the country districts of Pomerania.

Germany and the League

M. Pichon's Speech

PARIS, July 18.

PARIS:—Speaking before the Peace Treaty Commission of the Chamber, M. Pichon repeated that Germany would not be permitted to enter the League of Nations until she showed good faith. M. Pichon approved the suggestion to assure the efficacy of the League by means of counter-armaments and military penalties.

Red Guards

Ekaterrburg Occupied

LONDON, July 16.

A Bolshevist wireless message states that the Red Guards have occupied Ekaterrburg, the most important, Ural town.

Irish Problem.

Ulster and Home Rule.

LONDON, July 13.

Sir Edward Carson, speaking in Belfast on the occasion of an Orange celebration yesterday, said that if any attempt were made to take away one jot of the Ulstermen's rights as British citizens, he would once more call out the Ulster Volunteers. Dominion Home Rule was an Irish Republic camouflaged by another name. They would have nothing whatever to do with it. He wanted good feeling between America and Great Britain, but he would not submit to an Anti-British campaign in America for friendship or any other purpose. They would not brook interference in their affairs by any country, however powerful.

An Unfavourable Impression.

LONDON, June 14.

Sir Edward Carson's speech has unfavourably impressed the Unionists, who deprecate disturbing utterances at the present juncture. Sir E. Carson's followers declare that the speech was really directed against Sinn Fein.

British Overseas Bank.

Issue of Prospectus.

LONDON, July 15.

The prospectus issued by the British Overseas Bank shows that the capital is a million shares of £5 each, of which sum £1 million has been subscribed at par by bankers previously mentioned, also the Dominion Bank of Toronto, the Hoare and the Imperial Ottoman. Applications have been invited for 200,000 shares at par. The Governing Council includes representatives of trade interests.

NOTE:—The British Overseas Bank is a new banking institution, for which the following banks combined to furnish capital:—Anglo-South American, Glyn Mills Currie and Co., Northern Banking Co., Deacons Bank, Union Bank of Scotland, and the William Deacons Bank.

Provisional Government at

Birkenfield

Republic Established

LONDON, July 18.

PARIS:—A message from Coblenz states that a provisional Government has been formed at Birkenfield, and a declaration issued dissolving union with the Grand Duchy of Oldenburg and establishing a Republic.

Hungary and Allies

Belakuns Reply

LONDON, July 18.

COPENHAGEN:—A message from Budapest states that Bela Kun, replying to the Allies' Note, maintains that the Rumanian and Czech-Slovak Government infringed the armistice by crossing the demarcation line. The subsequent happenings were due to this violation, which cancelled the Armistice Treaty. Bela Kun demands that the Rumanians should evacuate Hungarian territory.

Counter Revolution in

Hungary

Premiers Resigns

LONDON, July 13.

PRAGUE:—Herr Karolyi, the Premier of the counter-revolutionary Government, and Herr Szegedin have resigned.

Moreocco and Spain

LONDON, July 15.

MADRID:—It is officially announced from Morocco that Raisuli, at the head of a large force of rebels, has furiously attacked the Spaniards between Larache and Tetuan. Fighting lasted the whole day and night on the 12th instant. The Spaniards repulsed the attacks, inflicting the heaviest losses on the enemy. The Spanish casualties were considerable.

Raisuli Attacked Spaniards

LONDON, July 16.

MADRID:—The Spanish casualties against Raisuli were 38 killed and 45 wounded.

Cabinet Resigns

LONDON, July 16.

MADRID:—The Spanish Cabinet has resigned.

Russian Blockade

Supreme Council's Decision

LONDON, July 18.

PARIS:—The Supreme Council is agreed that the blockade of Russia has become futile, as re-export of goods from Germany to Russia is uncontrollable. It is recognized that the prohibition of direct "Entente" trade with Russia would result in a Germano-Russian economic rapprochement. The Council adjourned without reaching a definite decision.

League of Nations.

President Wilson's Coming Tour.

LONDON, July 15.

WASHINGTON:—The Foreign Relations Committee of the Senate has requested President Wilson to submit to the Committee all documents considered by the American peace delegates. President Wilson is soon proceeding on a tour of United States. He will speak at every important town on behalf of the League of Nations. The Republicans in the Senate are attacking the League, also the Shantung Settlement.

ARGENTINE JOINS.

LONDON, July 16.

BUENOS AYRES:—Argentina has unreservedly adhered to the League of Nations.

India in Parliament.

Questions in Commons.

LONDON, July 14.

Replying to Colonel Yate in the House of Commons, Mr. Montagu stated that he had considered in the Council the memorial of Lieut-Colonel M. E. Bruce, Indian Army, and his reply upholding the order of the Government of India of the 5th June.

Indian Deputation.

He also stated that deputations from India had not been brought to England under Government arrangements, but had come of their own accord to submit their views to the Joint Committee. He understood that some of them had applied to the Committee to give evidence, he had no official information as regards the bodies represented, or membership of the deputations.

In the Lords.

The Afghan Trouble.

Replying to Lord Sydenham in the House of Lords, Lord Sinha stated that full papers with regard to the communications between the Viceroy and the Amir would be laid before Parliament. There was no official information that Simla had been declared a war area as regards operations against the Afghans, but enquiries were being made.

British Baker's Demands.

National Strike Threatened

LONDON, July 15.

The National Conference of the Union of Co-operative Bakers in London has decided on a national strike for the 2nd August unless their demands are conceded, including the abolition of night work, a forty-four week, and a minimum wage of £4.

Albert Medal For Indian Soldier.

LONDON, July 15.

The King to-day conferred the Albert Medal on Trumpeter Mangal Sain, of the 2nd Lancers, Indian Army, for gallantly rescuing two British soldiers who were drowning at Beirut on the 15th March.

Ferdinand's Securities.

Forfeiture Declared.

LONDON, July 11.

A Royal Commission under the wafer of the great seal has declared securities to the value of £500,000, held in London bank on behalf of King Ferdinand of Bulgaria, forfeit to the Crown.—"C. and M. Gazette."

Prime Necessities For France.

Large Orders Placed in America.

LONDON, July 18.

PARIS:—The Havas Agency states: Large orders have been placed in America by the French Government for the provision of prime necessities to be put on sale in Paris.

I. A. Officers Pensions.

A Proposed Memorandum.

LONDON, July 15.

A meeting of officers of the Indian Army in London appointed a sub-committee to draft a memorandum to Mr. Montagu, with regard to the amelioration of the scale of pensions of Indian Army Officers.

The Ex-Shah of Persia.

LONDON, July 9.

CONSTANTINOPLE:—The rumour that the ex-Shah of Persia has returned to Persia is incorrect. He is still residing at Frankfurt.

Austrian Concession in China.

Italy's Claim to Tientsin Rejected

LONDON, July 18.

PARIS:—The Havas Agency states:—The Committee of the Peace Conference which had under consideration Italy's claims to the Austrian concession at Tientsin, has reported in favour of the rejection of the claim. America, refusing to sanction cession of Chinese territory, and being supported in this by England and France, Mr. Koo, for the Chinese Delegation, opposed the granting of the concession to Italy.

The Peace Treaty.

German Ratification.

LONDON, July 14.

BERLIN:—It is authoritatively stated that Prussia and Bavaria do not need to sign the Peace Treaty in order to complete the German ratification.

Daylight-Saving in America.

Repeal Bill Vetted.

LONDON, July 14.

WASHINGTON:—President Wilson has vetoed the Bill repealing daylight saving, which he declares resulted in great economy of fuel and energy. He is convinced that the majority of the people favour its continuance.

The "Lusitania" Outrage.

U. S. Court's Final Decision.

LONDON, July 15.

NEW YORK:—The United States District Court has finally dismissed all claims for compensation against the Cunard Company on account of the torpedoing of the "Lusitania" on the ground that the sinking of the liner was due solely to an illegal act of the German Government.

Peace Celebrations.**Victory March.**

LONDON, July 15.

The programme of the great Victory March through London on the 19th instant, the occasion of the peace celebrations, is now completed. Alphabetical order for the Allied contingents has been adopted, with the result that the Americans are heading the procession. A composite regiment of 3,400 will march under the leadership of General Pershing along the unusual route, starting from Hyde Park and chiefly proceeding along the south side of the Thames. After the Belgian contingent, the French, a thousand strong, will follow, then a rather smaller body of Italians, allied by Generals, then a detachment of Japanese and several other Allies' Representatives. The British Empire forces will march behind the Allied contingents. Admiral Sir David Beatty will head the Navy, and Field-Marshal Sir Douglas Haig and the Generals will lead the Army, in which all arms will participate, including the women's corps and nurses, with massed Standards, Colours, Bands, and Pipes. The Australian, South African and Indian forces will also march in the pageant. One of the most impressive moments will be at White Hall, where the procession will salute a stately memorial to the dead, designed by Sir Edwin Lutyens. Special viewing accommodations have been reserved along the route for 4,000 female relatives and children of the killed officers and men, also for the wounded. The London celebrations promise to vie with the Parisian in a great scale and heartiness. Services have been organized in the Cathedrals and Churches, and school children will also participate in the open air festivities in Parks. The entertainments will include old English dances. There will be huge concerts and plays. The Metropolis is unprecedentedly crowded and accommodation is most difficult to obtain.

Evening Papers Suspend Publication.

In connection with the Peace celebrations, the evening newspapers are not publishing on the 19th instant.

The Indian Contingent.

LONDON, July 16.

A huge Indian camp in the Home Park at Hampton Court, is completed and is ready for the reception of the Indian Contingent. Every comfort has been provided. It is expected that troops will remain for one month.

A Review in Dublin.

LONDON, July 15.

Field Marshal Lord French will not participate in the peace procession in London, as he is reviewing the Irish troops on the College Green (Dublin).

Marshal Foch to take Part.

LONDON, July 17.

PARIS:—Marshal Foch has accepted an invitation to take part in the peace celebration in London on the 19th instant.

French Victory Celebrations.**A Great Banquet.**

LONDON, July 15.

PARIS:—Despite the strenuous day, indestructible merry-makers began another night of gaiety last night, the signal for which was a great display of fireworks. M. Poincaré gave a banquet in honour of the French and Foreign Generals and Officers, the guests included twenty French non-coms and men who were decorated during the war.

General Pershing in London.

LONDON, July 12.

General Pershing arrived to day in London and was welcomed by Mr. Churchill.

Dearness of Food.**Rise of Cent. per cent.**

LONDON, July 15.

In the House of Commons, at question time, Mr. Roberts stated that a working family's food expenses had increased 100 per cent. as compared with pre-war conditions.

Heartless Medical Officer.**Allegations Against a Eurasian Doctor.**

LONDON, July 14.

William Prater, a Eurasian Warrant Officer in the Indian Medical Service, has been court-martialled on nineteen charges, involving heartless treatment of British prisoners in the hands of the Turks after the fall of Kut. The charges include disgraceful conduct of a cruel kind. Evidence was given alleging that Prater sent dying soldiers away without treatment saying he could not be bothered. The charges refer to Prater's conduct while British Medical Officer at Bagtache. Captain Eastwood prosecuting, suggested that the accused thought the British were beaten, and wished to ingratiate himself with the Turks. The case was adjourned till the 8th August.

A New Czecho-Slovak Government.

LONDON, July 15.

A new Czecho-Slovak Government has been formed under the premiership of M. Tuzar, a Social Democrat.

Violent Storm off S. America.**Many Ships Wrecked.**

LONDON, July 15.

VALPARAISO:—A violent storm is raging. There have been many shipwrecks including the German intermed steamers "Thais" and "Weisbaden," also the sailing vessels "Prethill and John." The loss is estimated at £400,000.

Six steamers, eight other vessels, a hundred lighters and other craft have been sunk, and much wharfage and quantities of merchandise destroyed. It is feared that twenty-six people have been killed in explosion on steamer "Roseleaf" drydocked at Cardiff. American minesweeper was to-day mined in North Sea. Seven of crew were killed and two injured.

Eighty-seven people have been drowned, and it is feared that the death-roll will be at least twice as large. The damage is enormous.

British Airship Missing.**Loss of Crew Feared.**

LONDON, July 15.

A coastal airship which left Pulham last night with a crew of a dozen, is missing and feared burned.

Later. It is believed that the destroyed airship was the N. S. 11 carrying two officers and five men. The charred wreckage is being washed up on the Norfolk coast. Eyewitnesses state that about 12-30 in the morning they saw the airship heading towards the sea, subsequently they heard a big explosion and saw the airship a mass of flames diving into the sea. It is suggested that it may have been struck by lightning.

French Economic Problem.**Measures Against High Cost of Living.**

LONDON, July 18.

PARIS:—The Havas Agency states:—A Decree has been signed calling into being the French Economic Council to co-ordinate a survey of all measures against high cost of living. The Council will confer with the municipalities, agricultural groups, commercial and industrial organisations of co-operative societies.

The Ex-Kaiser's Extradition.**A Royal Appeal.**

LONDON, July 15.

COPENHAGEN:—The ex-King Friedrich of Saxony has telegraphed to His Majesty appealing to him to use his influence to prevent the extradition of ex-Kaiser.

Ex-Kaiserin's Appeal to Queen Wilhelmina.

LONDON, July 11.

A wireless message states that the ex-Kaiserin wired to Queen Wilhelmina, imploring her to seek an interview with Queen Mary and the British Government to prevent the extradition of the ex-Kaiser.—C. & M. "Gazette"

Russian Bolsheviks.**Deserters from the Red Army.**

LONDON, July 15.

A recent decree signed by Lenin orders all deserters to rejoin within seven days, otherwise they will be liable to a death penalty. The decree declares that there has been disgraceful desertion from the Red Army. It also provides for the imposing of fines and compulsory labour upon whole villages where the deserters are hiding.

Huns in W. Prussia.**Submitting with a Good Grace.**

LONDON, July 9.

The "Times" Warsaw correspondent states that the Germans in West Prussian territory have been transferred to Poland and are apparently prepared to submit with a good grace. German officials remaining at their posts will be taken into Polish employ.—C. and M. "Gazette."

Punjab Disturbances.**The Commission of Enquiry.**

LONDON, July 9.

A writer in the "Pall Mall Gazette" anticipates the despatch to India of a commission of enquiry into the Punjab disturbances, the members including at least one important official with administrative experience in the Punjab and at least one Indian of high standing in India.—C. and M. "Gazette."

Islam and Bolshevism.**Antagonistic Teaching.**

LONDON, July 10.

The "Times" Cairo correspondent states that the Grand Mufti is drafting a "fatwa" against Bolshevism, showing that it is antagonistic to the whole teaching of Islam.—C. and M. "Gazette."

German Charge D'Affaires in France.**Baron-Lessner Accredited.**

LONDON, July 18.

PARIS:—The Havas Agency states:—Baron Lessner, head of the German Delegation to Versailles, said to have been accredited by the German Government as "Charge d' Affaires" in France.

Dearer British Coal.**Government to Await Miners' Reply.**

LONDON, July 15.

In the coal debate in the House of Commons Mr. Bonar Law subsequently agreed to await the reply of the Miners' Conference until the 17th instant. Meantime the increase anyhow would be postponed until the 21st instant. He emphasised amid cheers that the Government would not consider the question of nationalisation in connection with the settlement of the question affecting the 6s. increase.

Support for Nationalisation.

LONDON, July 15.

The annual conference of the Miners' Federation of Great Britain at Keswick passed a resolution promising the Government the fullest support in carrying out the recommendations contained in the majority report of the Coal Commission.

North-Eastern Railway.**Strike of Engine Drivers**

LONDON, July 16.

The north Eastern Railway is almost at a standstill, owing to the strike of engine drivers, in which the signallers have joined. The strike arose out of the suspension of the men who refused to undergo the Company's eyesight test. The Company has offered to submit to Government arbitration.

British Peace Celebrations.**London Actively Preparing.**

LONDON, July 15.

London is preparing actively for the peace demonstrations, though practically all the concerted decorations and illuminations will be carried out by public bodies, since the cost of the latter is four times as much as at the Coronation, while the time is too short to prepare satisfactory schemes of the former. With respect to prices they are very high, the cheapest dunting being a shilling a yard. People are asking and getting £60 to £80 for a flat for a week. Windows are selling at one hundred guineas. Apparently the authorities originally intended two processions, one in the West and the South, the other in the East and North, but there are not Allied troops enough to go round, hence the latter is abandoned. Practically all the shops will be closed on Saturday, so there will be no bread between Thursday and Monday, which indicates that the crowds will be subjected to a good deal of inconvenience. At present there is no indication of an exceptional number of visitors, though London is always full. The accommodation, however, is completely exhausted. Most late comers have to sleep in churches and public buildings. The success of the day depends entirely on the participation of the authorities, since, despite individual affluence, there is little private display.—"Macraes Times."

Bolgo-Dutch Treaties.

LONDON, July 16.

PARIS:—The Supreme Council has fixed the 20th instant for the hearing of the Belgian and Dutch Government experts views on the revision of the Treaties of 1839.

Plague on a Liner.**Outbreak on the "Nankin".**

LONDON, July 14.

PORT SAID:—The liner Nankin reports seven cases of plague on board since the ship left Malta. One was fatal. Five cases developed here. All are innocuous.

The Egyptian Disturbances.**Sentences on Rioters Commuted.**

LONDON, July 9.

CAIRO:—The Premier states that out of fifty-one death sentences by military courts in connection with the recent disturbances, one man has been pardoned and ten sentences have been commuted. On the intervention of the Premier the Commander-in-Chief commuted six other sentences and promised that the Military Courts would cease to perform their function on the 15th instant except in connection with attacks on members of His Majesty's forces. Those interned on political grounds would be released and the censorship of outward correspondence could be abolished.

Ringleaders Hanged.

LONDON, July 7.

CAIRO:—Three ringleaders in the murder of the English railway official Smith, at Elwasta on the 15th, March have been hanged and two other sentenced to penal servitude for life, and for ten years respectively.

Britain and Memel.

LONDON, July 15.

BERLIN:—According to the "Tilster Zeitung," the British will occupy Memel on the 21st instant.

Flight to India.**Forthcoming Voyage of R-33.**

LONDON, July 15.

It is reported that the R-33, sister ship of the R-34, will leave for India in a week [via] Rome and Cairo.

Suggested Trip to India.

LONDON, July 9.

It is reported that the R-33 is being prepared for a trip to India, after the R-34 returns.—C. and M. "Gazette."

Maharaja Flies to Paris.

LONDON, July 15.

The Maharaja of Kashmir aeroplanes from London to Paris on the 13th instant.

Italy's Airman-Poet.**To Fly to Japan.**

LONDON, July 15.

ROME:—Gabriele D'Annunzio, the Italian poet-airman, will shortly attempt a flight from Rome to Tokio. The flight is expected to take fourteen days "via" Asia Minor, India, Formosa, and China.

Italy and the Allies.**Cordial Co-operation.**

ROME, July 15.

The Chamber passed a vote of confidence in the Government, by 257 to 111, after a speech by Premier, Signor Nitti, declaring that Italy must closely and cordially co-operate with the Allies. Italy should not intervene in Russia and Hungary unless they attacked her.

Prince of Wales Better

LONDON, July 15.

The Prince of Wales has now recovered and is convalescing at Brighton.

Commercial Censorship in Germany.**Allies Decision**

LONDON, July 12.

PARIS:—The Supreme Economic Council, at a meeting on July 10th, decided to abolish the commercial censorship in Germany at the same time as the blockade.

The Hon'ble Mr. Lallubhai Samaldas in supporting the resolution suggested that the Viceroy should inform the country what he had already done, was doing and proposed to do, just as Lord Hardinge declared his policy at Malwa. The resolution was unanimously carried.

On the motion of Mr. Faiz Tyabji, seconded by Mr. Natorejan, another resolution expressing deep sympathy with British Indians in Transvaal in their struggle and heartily assuring them of the continuous help from the mother country and authorising the chairman to communicate the resolution to the Chairman of Transvaal British Indian Association was passed.

బండను, జూలై 15:—ఉత్సవపు ఏర్పాటులకు అలం
 కారములకు దీపావళులు మాన్యుచువానికి కట్టాభిషేకము
 వలెన వ్యయముకంటె నిపుడు నాలుగు రెట్టధికముగా వ్యయ
 మగును గాని కృతధర్మమాత్ర మకల్పింపరాదన నీభారమును ప్రజా
 సంఘములే వహించును. ఏర్పాటు లతి యరుకుగా జరుగుచు
 న్ను వి. ఇ. పు. దు. ధ. ర. ల. తి. హ. మ. పు. గా. ను. న్ను వి.
 తక్కువరకము జండాగుడ్డను చూడ గ జ. మా. ఒక పీల్లింగు
 చొప్పున నమ్మియెత్తారు. ఒకబంతు ఒకవారమునకు 80
 మొదలు 80 పాపాలవరకు యింటద్దెనడుగు చున్నారు. అట్లే
 యిచ్చి పుచ్చుకొనుచున్నారు. కిటికీ వెల 200 గినిలు
 రెండుపూరేగింపుల ఏర్పాటుచేసి పట్నము దక్షిణముల కొక
 దానిని తూర్పుపుత్తరముల కొకదానిని వంపదలదిగిగాని మిశ్ర
 మందలిసేనలు చాలివన్ని లేకపోవుటచే మొక యూరేగింపు
 నిలిపి వేయబడినది. క. ని. వ. ర. మా. నా. దు. దు. కా.
 ణ. మా. ల. ప్పి. య. మా. నీ. వే. య. బ. దు. న. గా. న. గు. ర. వ. ర. ము. మొ.
 దలు సోమవారము వరకును రొట్టెలు దొరకవు. అందువలన
 ప్రజలకు చాలయిబ్బంది కలుగును. బండను ఎగరమున అగంత
 కు లెపుడును నిండియే యుండురుగాని ఈ వేడుకలకు ప్రత్యే
 కముగ హెచ్చుమంది వచ్చును. చవనలంతగా కనబడవుగాని
 యింక పెనయవచ్చినను బసలు దొరకవు. ఇక వచ్చువారు జీవా
 లయములలోను కార్యాలయములలోను దిగవలసియుండును.
 ప్రజలయెల్లెవరూ మంత్రగా కనపడదు. ఎకరో కొంపరు
 మూత్రమే క్రద్ధమాపుచున్నారు గాని, అధికారు లధికమగు
 క్రద్ధవహించిన గాని యొక్కవములు జయపదముగా జరుగవు.

భారతీయ యోధులకు పతకము

లండన్, జూలై 15:— మార్చి నెల 15 వ తేదీన బిరుటులో యుద్ధపు బ్రిటిష్ సైనికులు మునిగి పోవుచుండగా సాహసముతో పోరాడి కాపాడినందులకు భారతీయ సేనలోని మంగలసంగన యోధులకు నేడు శ్రీ బార్డిచక్రవర్తిగారు ఆభివృద్ధి పతకము సొంతిరి.

బల్గేరియా రాజు సాత్తును వశకరుచుకొనుట.

లండన్, జూలై 11:— బల్గేరియా రాజు ఫెర్డినాండు గారు లండన్ బాకిలో చేసిన 4 లక్షల పౌనులను ప్రభుత్వ ధీమా చేయటకు రాయలు సమ్మతించినందున తీర్మానించిరి.

బ్రిటనులో ముద్రపాన నిరసనము.

లండన్, జూలై 10:— గ్రేటు బ్రిటనులోగూడ మద్యపు ఆల్కహోలు పానమును పూర్తిగా నిషేధించుటకు కొన్ని సంఘములవారు చాల శ్రద్ధతో పనిచేయుట కాలోచించుచున్నారు.

మహా రాజుగారు విమానానారూఢు లగుట.

లండన్, జూలై 15 — ఈ నెల 13 వ తేదీన కాక్స్టర్ మహారాజుగారు లండన్ నగరముండి పారిసు నగరమునకు విమానానారూఢులై వెళ్లిరి.

ఇండియా కొక విమానము రానుండుట.

లండన్, జూలై 15:— అమెరికాకు వెళ్లివచ్చిన ఆర్ 8 విమానమునకు జరిపిన పరీక్షలకు ఆర్ 8 విమానము వారము రోజులలో రోము కెయిరోమీదుగా యిండియాకు వెళ్ళునని తెలియచున్నది.

దీర్ఘ ప్రయాణము.

ఇటలీ శిశిక్యరక్షకు శ్రీబ్రిట్టి అనునియోగారు అనునకు విమానమువారు రోమునుండి విన్న ఆసియా, యిండియా ట్రాకింగు, చీనాబిరుగా టాకియోకు వెళ్ళవలెను. అందుకు 14 దినములు పట్టునని తెలియచున్నది.

పంజాబు అలరులు.

లండన్, జూలై 9 — పోర్టుల్ గెజటులో ఇట్లు ఒక విశేషము ప్రకాశించెను. పంజాబు అలరులను గురించి విచారించుటకు ఇండియాకు విచారణ సంఘముకు టీ పంజాబును. పంజాబులో తరిపాలనా వ్యవహారములలో పరిజ్ఞానముగల ఒక ప్రధాన ఉద్యోగి ఉభయమున ఉండితీరను. ఇండియాలో గొప్ప పేరు, పంజాబులో భారతీయులలో ఒకరైనందున.

ఇండియాపై వికో దోష్టుల మీచెను.

లండన్, జూలై 15:— ఇండియాపై వికో దోష్టుల మీచెనులను మోపుచువలెనని కొంతమంది మాటాడుతూ కొక విజ్ఞప్తి పంపుటకు లండన్ నగరములో యిండియాపై వికో దోష్టుల సమాజమున నిర్వహించబడినది. వారికి యుపసంఘము నేర్పరచిరి.

పారిసీకపు వెనుకటి రాజుగారు

కానస్టాంటిన్ నోపిజ, జూలై 9:— వెనుకటి రాజు (సా) గారు పారిసీకమునకు వెళ్ళున పదతి సభ్యులుగారు ఆయన ప్రీకిపోలోకి యున్నారు.

బీద్యయగారు.

లండన్, జూలై 14:— బార్డ్ సార్వభౌముడు నేడు 57 వైశేష బీద్యయగారి వాదించిరి.

క్రూరుడగు వైద్యుడు.

దోమకోపణము

లండన్, జూలై 14:— ఇండియాకు మెడికల్ సర్వీసు, తోనున్న వైద్యాధికారి నిలియును ప్రాబులుగారు కల్కత్తాన మైనపిదప బ్రిటిష్ బండిలను అనాదరణ చేసినందున, వారికి నుండియే నిర్బంధము చేసినందున చనిపోవున్న వైద్యులకు వచారము లేదనియు దోమకోపణము చేయబడినది. ఈ బ్రిటిష్ బండిలు తురుష్కుల స్వాధీనములో నున్నవారు. ఆగస్టు 8 తేదీకి విచారణ చేయబడినది.

బ్రిటిష్ విమానము కాన్పూరుకుండుట

గతరాత్రి పర్వతములో బయలుదేరిన విమానము 10 మించుటలేదు. తిరుగుబడిపోయిన భయము కల్గింది. ఇందులో 12 గురు ప్రయాణము చేయుచుండిరి.

జూలై 15 తేదీన పోసింగు సేనాని లండన్లో ప్రవేశించిరి. వీరిని చర్చించుటకు ఆహ్వానించిరి.

సర్ జేమ్సు మెస్టరుగారి విచారణ.

లండన్, జూలై 15:— ఇవివరకు సంయోగ సంస్కరణ సంఘమువారు రెండుసార్లు యిష్టానుష్ఠి సభలను జరిపిరి. తేల్చు సర్ జేమ్సు మెస్టరుగారి సాక్ష్యము ప్రయ్యోగించబడును. మెస్టరుగారి మొదటి సాక్షి. మొదట ప్రభుత్వ వాదము విచారించబడును. ఈసంఘమువారి విక్రాంతిని ప్రయ్యోగించుట వీలకాకపోవడమును పరిశీలించుట 15-వ తేదీనాటికి ముగిసిన గోరుచున్నారు.

డాక్టరు టి. ఎం. నాయరు.

టి. ఎం. నాయరుగారికి కొద్దిగా గుణము కలిగినది. కాని అతడికి అస్పష్టముగానే యున్నాడు. రెడ్డిగారును మొదలగుతూ గారువచ్చిరి. తక్కినవారి వాదములలో రావలెను. వారినవోయి మర్యాదపరము. సంయోగ సంఘము నందరను ప్రభుత్వమువారు యగుటకు అసంఘము నందరికాసము నవుడు సిద్ధముగా నానుటకును వారు తెలుపుచున్నారు. మొదట సర్ జేమ్సును హిట్సుగాని గూడ సంఘ ప్రభుత్వంగా నేర్పడవలెనని దలచిరిగాని అతడు "గవర్న మెంటు ప్రాస్పెక్టివ్ లు" కు ప్రాతికూల్యమును చూపుటలన సత్యనికదలిచేసిరి.

మరణములు.

లండన్, జూలై 15:— సర్ వెర్నీసాండర్సకు, మేజరు జనరలు జి. ఏ. ప్రెండెరుగాన్లు సర్ లెరాక్లం కారూగార్లు మృతిచెందిరి.

వాలానుగారి మరణకావశము.

మాలానుగారి మరణకావశమున నీ డబ్బువాలానుగారు మరణకావశమునందు తనకొడుకు లిద్దరిలో మొదలైన ను. నీ డబ్బువాలానుగారు మరణకావశమునందు తనకొడుకు లిద్దరిలో మొదలైన ను. నీ డబ్బువాలానుగారు మరణకావశమునందు తనకొడుకు లిద్దరిలో మొదలైన ను. నీ డబ్బువాలానుగారు మరణకావశమునందు తనకొడుకు లిద్దరిలో మొదలైన ను.

ప్రాన్నకు నామగ్రులు.

పారిసు-జూలై 18:— ఫ్రాన్సులోని కత్తకవరముగ కావలసిన సామగ్రిలను మొట్టమొదట పంపుటకు పరాను అధికారులు అమెరికా వారిని కోరిరి. అవి పారిసులో విక్రయించబడును.

చీనాలో ఇటలీవారి నాక్కు.

పారిసు, జూలై 18 — చీనాలో టీకస్టియన్ అస్ట్రీయావారు తమ కిచ్చిరిని యిటలీవారు తెలుపగా అట్టియ్యి గూడదని సంధి సభలో చీనాయలారా మాటలు విడిచి చీనావారి వాదమును అమెరికావారును బ్రిటిష్ వారునుగూడ సమర్థించిరి.

అమెరికా

లాభములను దాచుకొనుట.

వాషింగ్టన్, జూలై 14:— తగలుపనిచేసి సంపాదించువానిలో నిరంతరముగా దాచవలయునని విధించుకాసనమును రద్దుచేయుగోరుచు నొకచట్టము నంగీకరింపగోరగా ఈ కాసనములన తేజమునకు చాలలాభము కలిగెను గూవునను ప్రజలలో ఎక్కువమంది అదియుండ కలయునని గోరుచున్నారు గావునను దానినంగీకరింపరా దని ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారు నిరాకరించిరి.

విల్సన్ ను సభాపతి సంచారము.

వాషింగ్టన్, జూలై 15:— సంధిసభకు వెళ్లిన అమెరికా ప్రతినిధులు ఆలోచించిన ప్రశ్నలనున్నటిని తమకు తంకవలెనని అమెరికా సేనలు విజేత సంఘమువారు సభాపతిని కోరిరి. విల్సన్ గారు అమెరికా తేజమునందంతటను సంచారముచేసి సానాజీ సంఘమునుగూర్చి యావస్థనించెడు. సానాజీ సంఘవిధానమును మొట్టమొదట ఏర్పాటుచేసెనటు సభ్యులలో కలిగిన కక్షవా రాజేయించుచున్నారు.

ఇటలీ

మిత్రముండలివారు-ఇటలీవారు

రోము, జూలై 15:— ఇటలీవారు మిత్రముండలివారిలో కలసి పనిచేయునలెను. రష్యు వాంగరీ తేజములవారు యిటలీవారిలో కలపకుండుటకు ఆదేశములలో యిటలీవారు కల్పించు కొనగూడదు ఇటలీ ప్రధానమంత్రి సిగ్నోరెట్టిగారు రాజ్యాంగ సంధిలో నుత్సాహించిరి ఇటలీ ప్రభుత్వమునందు విశ్వాసము కలదనతీర్మాన ముమోసింప బడినది. 257 గు రనుకూలును. 111 గురు ప్రతికూలును.

మిషన్

రషియా బోలిషివిజము.

లండన్, జూలై 15:— నైస్యమునండి పరాకాష్ఠయిన వారందరను మరల 7 రోజులలోపున నైస్యములో జేరవలయునని లెన్కా గారు తీర్మానించెనని. తేనివో మరణించినవిధించబడును. రెడ్ ఆర్మీకుండి చాలచుండి పరాకాష్ఠయిరి. ఇది చాల లక్షాకరముగనున్నది. పరాకాష్ఠాకొన్న గ్రామముల మీద అపరాధము విధింపబడును. నిర్భాగముగ పనిచేయవలెనని చెప్పబడెను.

ఈజిప్టు

ఇస్లాము- బోలిషివిజము

లండన్, జూలై 10:— కెయిరోనుండి నైస్యపుత్రి కావితేఖను డిల్లు తెలుపుచున్నాడు:— ఇస్లాముబోధనకు బోలిషివిజము విరుద్ధముగ నున్నదని గాగ్గిండ్ మట్టి గా రొక గ్రంథమును రాయుచున్నాడు.

ఆఫ్రికా

దక్షిణ అమెరికాదగ్గర గొప్ప తుపాను.

కల్మంసో, జూలై 15 — గొప్ప తుపాను వీరుచున్నది. పడమర విశేషముగ బ్రద్ధలైనది. నిర్బంధవాదమునందున్న జర్మను నాకలు గూడ చెడిపోయినది. 400000 పౌనులను నష్టము గల్గెనని మదింపు చేయబడినది. 6 పాగయోడలు, 10 ఇరక నాకలు, 100 తేలిక పడమలు, మరల 80 నాకలు మునిగిపోయినవి. తేవులలో సరకు గూడ నాశమైనది. 26 గురు ముఝ్యలు చనిపోయి రనుకొనుచున్నారు. ఇద్దరకు గాయములు కలిగినవి.

87 గురు మునిగిపోయిరి. మృతుల సంఖ్య చాల పెద్దదిగ నందును. నష్టము అపారముగ కల్గినది.

జర్మను

సంధిసభ

జర్మనుల యంగీకారము

బెర్లిన్, జూలై 14:— జర్మనుల అంగీకారము పూర్తియగుటకు ప్రయ్యోగ బహేయముగూడ సంధి ప్రతిపాదన సంతకము చేయవలయునని ఆశ్చర్యకర లేదని సాధికారముగ తెలుపబడెను.

కెయిజరు బహిష్కారము.

కో వెక్-పేగక్, జూలై 15:— బహిష్కరణము లేకుండ జేయవలయునని క్యాబినెట్ పూర్వపురాజు పెర్సిరెడ్డు గారు బార్డ్ సార్వభౌమునికి సంక్షేప మందిరి.

కెయిజరీనా విల్ హెల్మ్స్ వారాజ్ఞిని వేయకొనుట.

లండన్, జూలై 11:— మేరీరాజ్ కింగ్ బ్రిటిష్ దొరతనము వారితోను మూట్టి ఎట్లయినను బహిష్కరణము తొలగించవల యని నేడుకొనుచు విల్ హెల్మ్స్ వారాజ్ఞిగారిని కెయిజరీ నాజీవేసుకొ నెనని వాయువార్తలు దెలుపుచున్నవి.

మొమెలు నాక్రమించుట

బెర్లిన్, జూలై 15:— ఈ నెల 21-వ తేదీన బ్రిటిష్ వారు మొమెలు నాక్రమించెద రని టెలిగ్రాఫు జయిటంగు ప్రకటనానినది.

పడమటి కష్మీయా - హన్నులు.

లండన్, జూలై 9:— 'తైమ్స్' వార్తానితేఖను డిల్లు తెలుపుచున్నాడు:— పడమటి కష్మీయాలోనున్న జర్మనుల పోలారునకు మార్పుబడిరి. వీరందరకు మర్యాదగ నే స్వాధీన మగుటకు యిచ్చగించుచున్నారు. జర్మనుదోష్టుల పోలారుల కొలుపున జేయకొనబడుదురు.

అమలాపురం వార్తలు.

మా గ్రామములో బ్రెయినింగు స్కూలు ఒకయూ... మా గ్రామములో బ్రెయినింగు స్కూలు ఒకయూ...

2. ఒక సం॥ కుండు కొమరగిరి పట్నములో... 2. ఒక సం॥ కుండు కొమరగిరి పట్నములో...

3. రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డునుంచి అమలాపురం... 3. రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డునుంచి అమలాపురం...

4. వర్షమున శ్రీపు ఉత్సవనీటికాలం లన్నియు చప్పు... 4. వర్షమున శ్రీపు ఉత్సవనీటికాలం లన్నియు చప్పు...

5. మా తపోవృక్షదారులు భద్రాచలం వైరా... 5. మా తపోవృక్షదారులు భద్రాచలం వైరా...

6. మా గ్రామము హైస్కూలు బాలికల భోజన... 6. మా గ్రామము హైస్కూలు బాలికల భోజన...

7. తాలూకా బోర్డువారికి సూతనముగా స్థాపించబడిన... 7. తాలూకా బోర్డువారికి సూతనముగా స్థాపించబడిన...

ముఖ్య గమనింపు

పండిత కే. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారి కృష్ణరీతి నాట... పండిత కే. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారి కృష్ణరీతి నాట...

దత్తమండల గ్రంథముల

సంరక్షణమునకు నాలుగు ప్రయత్నములు. వరలక్ష్మి, నాట... సంరక్షణమునకు నాలుగు ప్రయత్నములు. వరలక్ష్మి, నాట...

హెచ్. రామచంద్రరావు, మేనేజరు, దత్తమండల గ్రంథముల, గోల్లపల్లివెట్టియ, బళ్లారి.

ఫుల్కర్ లో జేనాల ధర్మ తగ్గించబడినది.

బ్లాక్ బర్డు యు 3-8-0. స్వాకృత్య 7, వాటర్ మెక... బ్లాక్ బర్డు యు 3-8-0. స్వాకృత్య 7, వాటర్ మెక...

జాతక మాత్రాండము

గోపాలపురం కాపురములు బ్రహ్మశ్రీ ఆర్కట్ పేకట... గోపాలపురం కాపురములు బ్రహ్మశ్రీ ఆర్కట్ పేకట...

గోదావరి బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

రైసుమిల్లు అద్దకు ఇచ్చుట.

కృష్ణాజిల్లా యేలూరుతాలూకా పూర్ణ... గ్రామములోని మాతాలూకా స్త్రీముఖజను, బా... గ్రామములోని మాతాలూకా స్త్రీముఖజను, బా...

షరా:— పదరు ప్యాక్టరీ రైలుస్టేషనుకు... షరా:— పదరు ప్యాక్టరీ రైలుస్టేషనుకు...

పూర్ణ, కల్లి చిట్టి అబ్బాయి, 16-7-1919 మానేజరు.

కావలెను.

ఇంగ్లాండులో తయారుచేయబడిన ఉన్ని బెల్టులు (రిఫిన్... ఇంగ్లాండులో తయారుచేయబడిన ఉన్ని బెల్టులు (రిఫిన్...

ఆంధ్ర యింజనీరింగు కంపెనీ, కాకినాడ.

కావలెను.

అయిల్ ఇంజనులు 1½ మొదలుకొని 20 గుట్ట... అయిల్ ఇంజనులు 1½ మొదలుకొని 20 గుట్ట...

ఆంధ్ర యింజనీరింగు కంపెనీ, కాకినాడ.

కావలెను.

1½ గుట్టము పౌవరుగల యింజను, డ్రైవమో, స్టోరేజ్ బేబి, స్విచ్ బోర్డు... 1½ గుట్టము పౌవరుగల యింజను, డ్రైవమో, స్టోరేజ్ బేబి, స్విచ్ బోర్డు...

ఆంధ్ర యింజనీరింగు కంపెనీ, కాకినాడ.

మదరాసు అందు సదరక్రమరాట రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇకాన్స్ కేటు చేయబడినది)

నోటీసు (1682)

రాజమహేంద్రవరము విశాఖ పట్టణము... రాజమహేంద్రవరము విశాఖ పట్టణము...

1. నెం 9 రు డౌన్ ప్యాసంజరు బండి ఇకముం... 1. నెం 9 రు డౌన్ ప్యాసంజరు బండి ఇకముం...

2. నెం 187 రు మిక్సెడ్ బండి సామల్ కోటనుండి... 2. నెం 187 రు మిక్సెడ్ బండి సామల్ కోటనుండి...

3. నెం 1 రు మెయిలు బండి వాల్తేరునుండి... 3. నెం 1 రు మెయిలు బండి వాల్తేరునుండి...

నెం 205 రు ప్యాసంజరు బండి వాల్తేరు నుండి... నెం 205 రు ప్యాసంజరు బండి వాల్తేరు నుండి...

4. నెం 196 రు ప్యాసంజరు బండి విశాఖ పట్టణమునుండి... 4. నెం 196 రు ప్యాసంజరు బండి విశాఖ పట్టణమునుండి...

భాగ్యవంతు తెవరు? ఆరోగ్యవంతులే.

(1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

Table with 4 columns: వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి, అమృతములకే తెలుసు, జంబీర రసాయనం, వంచనన లేపము...

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగు-పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము

కంటి విలాసము. పండిట్, మ. రాసు.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము. 55, ఆచార్యకోవిది, మదరాసు.

